

Valstybinei energetikos reguliavimo tarybai
info@vert.lt

Nr.
Į 2021-09-16 Nr. R2-(E)-5683

DĖL TARYBOS NUTARIMŲ PROJEKTŲ

AB „Energijos skirstymo operatorius“ (toliau – Bendrovė) ir AB „Ignitis grupė“ (toliau – Grupė) susipažino su viešajai konsultacijai pateiktais Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos (toliau – Taryba) nutarimo „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimo Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektu (toliau – Metodikos projektas) ir Tarybos nutarimo „Dėl Ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio ir jo rezultatų 2022–2026 metams patvirtinimo“ projektu (toliau – LRAIC nutarimo projektas) ir teikia šias esmines pastabas:

1. Metodikos projekte (11.1 papunktis, 48 punktas) įtvirtinamas esminis reguliacinis pokytis lyginant su šiuo metu galiojančiu LRAIC modeliu – dabartinis LRAIC modelis vertina visus tinklo optimizuojamus elementus, o atnaujintas LRAIC modelis įvertintų tik tuos tinklo optimizuojamus elementus, kurių optimizavimas yra numatytas įmonės 10 metų elektros tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plane (toliau – 10 metų investicijų planas).

Bendrovė atkreipia dėmesį, jog konkrečių optimizuojamų tinklo elementų įtraukimą į 10 metų investicijų planą ir šio plano apimtį nulemia Bendrovės finansinės galimybės, kurios yra ribotos. Ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo metodinių gairių ataskaitoje, patvirtintoje Tarybos 2021 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. O3E-772 (toliau – LRAIC modelio formavimo gairių ataskaita), kaip vienas iš LRAIC modelio principų nurodomas hipotetinio efektyviai veikiančio operatoriaus tinklo modeliavimas¹. Atsižvelgiant į tai bei vadovaujantis protingumo principu, **LRAIC modelis turėtų atspindėti realų operatoriaus būtinų atlikti investicijų poreikį kartu įvertinant operatoriaus finansines galimybes (įsiskolinimo lygį), operatoriui turėtų būti suteikiamas reikalingas finansinis srautas reguliuojamai veiklai vykdyti**. Siūlomas naujas reglamentavimas neatitinka LRAIC modelio paskirties ir neleis pasiekti vieno iš pagrindinių LRAIC modelio tikslų – apskaičiuoti tokią turto vertę, kuri per ilgą laikotarpį užtikrintų pakankamą tinklo atstatymo investicijų finansavimą bei sukurtų naudą galutiniams vartotojams atnaujinus tinklo infrastruktūrą.

2. 2021 m. rugsėjo 17 d. vyko Tarybos organizuotas Metodikos projekto nuostatų, susijusių su LRAIC metodologinių gairių įgyvendinimu, LRAIC modelio ir jo pagrindu gautų rezultatų viešas pristatymas suinteresuotoms šalims (toliau – Pristatymas). Šio Pristatymo metu buvo indikuota apie šiuos svarbius Bendrovės veiklai aspektus bei reguliavimo pokyčius:

- 1) patvirtinta, kad reguliacinių principų pokytis reguliuojamos turto bazės (toliau – RAB) dalyje turi itin reikšmingą neigiamą efektą Bendrovei;
- 2) patvirtinta, kad tvarus ir kitose šalyse veiklą vykdančių panašių reguliuojamų įmonių skolos lygis, t. y. grynosios skolos ir EBITDA (toliau – D/EBITDA) santykis neviršija 6–6,5x;
- 3) patvirtinta, kad, skirtingai nuo šiuo metu galiojančio reglamentavimo, viešajai konsultacijai paskelbto Metodikos projekto 23 punkte siūloma įtvirtinti naują investicijų gražos ir

¹ Analogiškas principas buvo įvardytas ir Elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus teikiamų paslaugų ir elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus teikiamų paslaugų ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo metodines gairėse, patvirtintose Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. liepos 5 d. nutarimu Nr. O3-287.

nusidėvėjimo retrospektyvios korekcijos mechanizmą. Kaip ir buvo nurodyta, 2021 m. rugsėjo 17 d. Grupės išplatintame esminiame pranešime ([nuoroda](#)), preliminariu vertinimu, tokios korekcijos už 2016–2021 m. įtaka (suma, kuria būtų mažinamas ESO ateityje nustatomas reguliuojamos veiklos pajamų lygis) sudarytų apie 160 mln. eurų, o, kaip nurodyta Pristatymo metu, tai lemtų Bendrovės D/EBITDA santykio didėjimą naujo reguliavimo laikotarpio metu iki 8,6x, t. y. ženkliai viršijantį konsultantų nurodytą įprastinį maksimalų D/EBITDA dydį (6–6,5x);

- 4) pastebėta, kad Metodikos projekte siūlomos numatyti papildomos dedamosios paskirtis yra kompensuoti neigiamus retrospektyviai atliekamos korekcijos padarinius bei neigiamus pokyčių padarinius RAB dalyje bei taip suteikti operatoriui reikalingą finansavimą investicijoms.

Primintina, kad Taryba, skaičiuodama elektros energijos skirstymo paslaugos kainų viršutines ribas 2019 metams, atliko teisiškai nepagrįstą su LRAIC turto investicijomis susijusių nusidėvėjimo bei investicijų gražos korekciją, dėl kurios Bendrovė kreipėsi į teismą. Skundo Bendrovė atsisakė Tarybos pateikto išaiškinimo pagrindu ([nuoroda](#)). Taryba 2018 m. gruodžio 14 d. rašte Nr. R2-(E)-2686 Bendrovei pateikė išaiškinimą, kad „atliktų korekcijų įtaka bus įvertinta nustatant ateinančio reguliavimo periodo kainų viršutines ribas ir toliau – naujam reguliavimo periodui nustatant atitinkamus skirstymo tinklo optimizavimo rodiklius – taikant LRAIC modelį skirstymo paslaugų kainų nustatymo tikslais, siekiant išlaikyti integralų pagrįstų ir būtinų investicijų į LRAIC modeliu optimizuoto turto atnaujinimą finansavimo lygį“. Be to, Taryba minėtame rašte patikino, jog nepriklausomai nuo to, kad buvo atliktas perskaičiavimas už 2016–2018 m., LRAIC apskaitos modelis bus taikomas ir ateityje (reguliacinė aplinka iš esmės nesikeis).

Metodikos projekto 14 punkte nurodoma: „Papildoma dedamoji nustatoma įvertinus skirtumą tarp LRAIC modelio optimizuotiems pagrindiniams tinklo elementams ir pagalbiniais tinklo elementams būtinų kapitalo išlaidų (toliau – CAPEX) poreikio ir Įmonės nusidėvėjimo sąnaudų ir kitų prieinamų finansavimo šaltinių minėtoms investicijoms atlikti atitinkamais metais.“ Pagal pateiktą formuluotę, skaičiuojant papildomos dedamosios dydį numatoma lyginti tik atstatymo investicijas (be plėtos) su visu Įmonės nusidėvėjimu (apima atstatymą ir plėtrą). Atitinkamai, papildoma dedamoji bus mažesnė nei lyginant atstatymo investicijas su atstatymo investicijų nusidėvėjimu. Dėl to mažėtų Bendrovei skiriamas papildomas pinigų srautas, atitinkamai vidutinis 2022–2026 m. įsiskolinimo koeficientas didėtų iki netvaraus lygio.

Keičiant reguliavimą svarbu užtikrinti, kad Bendrovės finansinis pajėgumas bei veiklos rodikliai sudarytų galimybes užsitikrinti finansavimą rinkoje ir išlaikyti tvarius finansinius ir veiklos rodiklius, užtikrinant toleruotiną skolos lygį (6–6,5x D/EBITDA santykį).

Siekiant išvengti aukščiau nurodytų neigiamų padarinių bei išlaikyti reguliacinės aplinkos tvarumą ir nuoseklumą, Bendrovė siūlo papildomos dedamosios dydį sieti su papildomu kriterijumi – įsiskolinimo rodiklio D/EBITDA dydžiu, t. y. Metodikos projekto 14 punkte nurodyti, kad „**papildoma dedamoji nustatoma atsižvelgiant į Įmonės planuojamą vidutinį įsiskolinimo rodiklį D/EBITDA, siekiant užtikrinti, kad jis neviršytų 6,5x ribos**“.

Taip pat Bendrovė ir Grupė atkreipia dėmesį į tai, kad naujais **Metodikos projekto 23.6–23.8 papunkčiais yra teisiškai nepagrįstai sudaromos prielaidos teisės akto taikymui atgal**, atsižvelgiant į tai, kad nuostata numatoma, jog gali būti daromos korekcijos už ankstesnį reguliavimo laikotarpį („Kai Įmonės reguliavimo laikotarpio pradžios metai ankstesni nei 2021 m. <...>“), šias korekcijas darant pagal reguliavimo periodo pabaigoje įtvirtinamus kriterijus, t. y. tokius kriterijus, kurie nebuvo žinomi iki reguliavimo periodo pradžios. Toks reglamentavimas prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui ir vienam iš esminių teisės principų – teisės aktai atgal negalioja (*lex retro non agit*). Nuosekliai formuojamoje Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje nurodoma, kad, konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja *inter alia* įvairius

reikalavimus teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti stabilus; teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius; teisės aktų galia turi būti nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (*lex retro non agit*), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (*lex benignior retro agit*). **Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siūlytina Metodikos projekto 23.6–23.8 papunkčių atsisakyti.**

Atkreipiame dėmesį, kad aukščiau nurodyti Bendrovės ir Grupės siūlymai sudarytų prielaidas Bendrovės įsiskolinimo rodiklį (D/EBITDA santykį) 2022–2026 m. laikotarpiu išlaikyti maksimalaus leistino intervalo 6–6,5x ribose, o taip pat užtikrintų 2022 m. skirstymo paslaugos kainos viršutinės ribos mažėjimą bei reguliavimo tvarumą ir nuoseklumą, taip pat sudarydamos sąlygas įgyvendinti energetikos transformacijai būtinas investicijas bei išlaikyti palaikančios ir stabilios reguliacinės aplinkos įvaizdį investuotojų (įskaitant tarptautinius investuotojus) atžvilgiu.

3. Metodikos projekte siūloma keisti ekonomiškai pagrįstų darbo užmokesčio sąnaudų (toliau – OPEX (DU)) nustatymo/koregavimo principų nuostatas dėl efektyvumo rodiklio – siūloma nustatyti, kad šis rodiklis yra lygus pusei Finansų ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet nedidesnis nei 3 proc. Toks siūlomas reglamentavimas yra ydingas dėl žemiau nurodytų priežasčių:

- 1) šalies energetikos ūkis (elektra ir dujos), prieš įmonių sujungimus buvo prižiūrimas 4 675 darbuotojų (Rytų skirstomieji tinklai, AB (2009 m.), Vakarų skirstomieji tinklai, AB (2009 m.) ir AB „Lietuvos dujos“ (2015 m.)). Šiai dienai visas šalies elektros ir gamtinių dujų skirstymo ūkis yra prižiūrimas 2 490 Bendrovės darbuotojų, tai yra 53% mažiau darbuotojų nei anksčiau. Bendrovė pažymi, jog, siekiant išlaikyti stabilius Bendrovės patikimumo rodiklius, mažinti darbuotojų skaičių nėra galimybės. Be to, kad reikalinga ne tik išlaikyti pakankamą kvalifikuotų darbuotojų kiekį šiuo metu bendrovės vykdomai veiklai, bet ir tinkamai pasirengti ir įgyvendinti naujas su energetikos sektoriaus transformacija (skaitmenizavimas, išmanioji elektros energijos apskaita, dereguliavimas, gaminančių vartotojų, elektromobiliams reikalingos infrastruktūros plėtra) susijusias ir kitas (naujo servitutų ir apsaugos zonų reglamentavimo įgyvendinimas, AB „Lietuvos geležinkeliai“ šiuo metu valdomų tinklų perėmimas) veiklas. Numatoma, kad 2022 m. šiems tikslams papildomai bus reikalingos 84 pareigybės. Manytina, kad papildomo žmogiškųjų išteklių poreikio energetikos sektoriaus plėtros ir transformacijos kontekste pagrįstumą patvirtina ir tai, jog ir Taryba dėl panašių priežasčių Lietuvos Respublikos Seimui yra išreiškusi papildomų pareigybių poreikį;
- 2) rinkoje dėl darbuotojų pritraukimo Bendrovė konkuruoja su visomis šalies įmonėmis, o Bendrovės konkurencingumą darbo rinkoje, t. y. realias galimybes pritraukti darbuotojus, parodo atlygio mediana. 2020 m. Bendrovės medianos atsilikimas nuo rinkos medianos sudarė 10%, o 2021 m. – jau 11%, todėl pagrįstai galima teigti, jog Bendrovės galimybės konkuruoti darbo rinkoje mažėja. Nemažinant darbuotojų skaičiaus Metodikos projekte siūlomi pakeitimai reiškia, kad atotrūkis tarp Bendrovės mokamo vidutinio darbo užmokesčio ir rinkos medianos toliau didės ir reguliacinio laikotarpio pabaigoje (2026 m.) viršys 20% ribą. Toks skirtumas neleis išlaikyti esamų ir pritraukti naujų kvalifikuotų darbuotojų;
- 3) remiantis kaimyninių šalių elektros skirstymo veiklą vykdančių įmonių finansinėmis ataskaitomis, Latvijos ir Estijos operatorių vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2020 m. buvo atitinkamai 18% (Bendrovė – 1 988 eurai / Sadales tikls – 2 427 eurai) ir 35 % (Bendrovė – 1 988 eurai / Elering – 3 080 eurai) didesnis, nors, pavyzdžiui, Latvijoje šalies vidutinis mėnesinis atlygis buvo 9% mažesnis nei Lietuvoje, kas indikuoja nepakankamą strateginių

įmonių darbuotojų įvertinimą šalies darbo rinkoje, o patvirtinus Metodikos 7.2.8 nuostatas, nuokrypis tik didės;

- 4) taip pat svarbu paminėti, kad pagal Statistikos departamento 2021 m. antrojo ketvirčio duomenis, vertinant pagal įmonių veiklos rūšis, kurios yra artimos Bendrovės veiklai ir su kuriomis Bendrovė konkuruoja dėl darbuotojų darbo rinkoje, vidutinio atlygio atsilikimas sudaro nuo 6,7% iki 51% priklausomai nuo sektoriaus². Dėl šios priežasties šiuose sektoriuose veikiančios įmonės nesudėtingai perima Bendrovės darbuotojus ir tai parodo 21% išaugusi darbuotojų kaita, lyginant 2020 m. sausio – rugpjūčio mėnesius su 2021 m. atitinkamu laikotarpiu;
- 5) per 2021 ir 2022 m. net 12% (299) darbuotojų sulauks pensinio amžiaus ir į jų pozicijas Bendrovė turės ieškoti naujų darbuotojų. Atkreiptinas dėmesys, kad 2020 m. gruodžio 18 d. Taryba patvirtino Bendrąją energetikos darbuotojų atestavimo schemą³, pagal kurią keliama aukštesni išsilavinimo reikalavimai energetikos darbuotojams ir kuri įsigalios nuo 2024 m.. Bendrovė jau šiandien ruošiasi šiam pokyčiui ir priimant naujus darbuotojus numato naujus aukštesnius reikalavimus kandidatams. Tai turi įtakos tam, kad stebimas į organizaciją ateinančių kandidatų (inžinierių, elektrikų ir šaltkalvių) pabrangimas 8,4% vertinant 2020 m. sausio – rugpjūčio mėnesius su 2021 m. atitinkamu laikotarpiu.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir vertinant siūlomą naują OPEX (DU) apskaičiavimo metodiką, Bendrovė taps nepajėgi konkuruoti darbo rinkoje dėl kvalifikuotų darbuotojų, kurie yra pagrindas užtikrinant energijos skirstymo patikimumą.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad analogiškas Metodikos projekte siūlomam reglamentavimas galiojo nuo 2015 m. sausio 17 d. iki 2015 m. rugsėjo 22 d.⁴, tačiau nuo 2015 m. rugsėjo 23 d. efektyvumo rodiklis Tarybos buvo sumažintas iki 1 proc. ir toks rodiklis galioja iki šiol. Rodiklio mažinimas (pirminiu siūlymu – iki 2 proc., o galiausiai projekto tobulinimo metu sumažinta iki 1 proc.) Tarybos 2015 m. liepos 21 d. rašte Nr. R2-(E)-2410 buvo argumentuojamas tuo, kad „įmonėms kasmet taikant veiklos sąnaudų rodiklį vis labiau mažėja galimybės veiklos sąnaudų efektyvinimuisi“. Atsižvelgiant į tai, kad situacija iš principo yra nepasikeitusi, siūlymas vietoje 1 proc. efektyvumo rodiklio nustatyti, jog šis rodiklis yra lygus pusei Finansų ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet nedidesnis nei 3 proc., yra nepagrįstas ir nenuoseklus.

Kaip numatoma Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 punkte, teisėkūroje turi būti vadovujamasi efektyvumo principu, reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų. Tam, kad ši nuostata būtų įgyvendinta, visų pirma būtinas siūlomo teisinio reguliavimo pasekmių vertinimas, kitaip tariant, kiekvienos iš teisinio reguliavimo alternatyvų pagrindimas ir, vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytu teisėkūros skaidrumo principu, šio pagrindimo atskleidimas viešosios konsultacijos metu. Pastebėtina, kad Tarybos rašte, kuriuo Metodikos projektas teikiamas viešajai konsultacijai, nėra nurodomos nei siūlomo pakeitimo priežastys, nei alternatyvos. Manytina, kad tokia situacija, kai siūloma keisti teisės aktą neįvertinus ir (ar) nenurodant pakeitimų priežasčių ir siekiamo teisinio reguliavimo rezultato, taip pat, kaip nurodoma aukščiau, reglamentavimas keičiamas kelis kartus ir nenuosekliai, neatitiktų Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 (toliau – Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų

² Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize/>, sektoriai D35, D351 ir D351.

³ Tarybos 2020 m. gruodžio 18 d. nutarimas Nr. O3E-1458 „Dėl Bendrosios energetikos darbuotojų atestavimo schemos patvirtinimo“.

⁴ Efektyvumo rodiklis, lygus pusei prognozuojamos metinės infliacijos dydžio, tačiau ne didesnis nei 3 proc., įtvirtintas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“, pakeistas į 1 proc. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. rugsėjo 21 d. nutarimu Nr. O3-509 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimo Nr. o3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“.

optimizavimo gairių aprašas)⁵, nurodytų priežiūros funkcijų optimizavimo uždavinių. Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių apraše nurodoma, kad, siekiant priežiūros funkcijų optimizavimo tikslo, be kita ko, turi būti užtikrinta, jog priežiūros reguliavimo keitimas ar naujo reguliavimo įvedimas būtų prognozuojamas, viešas (5.6 papunktis), ūkio subjektams nebūtų taikomas perteklinis ir nepagrįstas veiklos ir (ar) jos vykdymo priežiūros teisinis reguliavimas (5.9 papunktis).

Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, **siūlytina palikti galioti šiuo metu taikomą 1 proc. efektyvumo rodiklio dydį.**

4. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, nors išskirtinis elektros energetikos sektoriaus pobūdis suponuoja itin plačią Tarybos diskrecijos teisę jį reguliuoti, tačiau jokių būdu tai Tarybai nesuteikia besąlyginio pasirinkimo laisvės ar neribotos nuožiūros kurti teisiškai neapibrėžtą reguliavimą, t. y. Metodikos projekte **gausu teisiškai neapibrėžtų nuostatų:**

- 1) **nuostatų, kuriose apibrėžiant Tarybos kompetenciją vartojama sąlyginė (nekonkreči) formulotė**, pavyzdžiui, „gali atsižvelgti“, „gali nuspręsti“, „gali įvertinti“. Tai formaliai klaidingai suponuoja, kad netgi įvykdžius visas teisės akte nurodytas sąlygas, Tarybai suteikiama neribota diskrecija priimti ūkio subjektui nepalankų sprendimą. Pabrėžtina, jog teisinėje valstybėje negali būti atvejų, kai nuo institucijos nuomonės, nesaistomos konkrečių iš anksto ūkio subjektams žinomų sprendimo priėmimo kriterijų, priklausytų teisės akto vykdymas ar nevykdymas. Administraciniai teismai savo praktikoje nuosekliai pažymi, kad diskrecijos teisė neturi būti aiškinama kaip absoliučiai nemotyvuotas ir niekuo nesaistomas pasirinkimas, todėl viešojoje teisėje veikiantys administravimo subjektai diskrecijos teisę realizuoja teisės aktų nustatytose ribose, kas atitinkamai reiškia, kad teisės aktuose šios ribos turi būti aiškiai apibrėžtos;
- 2) **nuostatų, kuriose formuluojant konkrečius ūkio subjektams taikytinus reikalavimus vartojamos vertinamojo (subjektyvaus) pobūdžio sąvokos**, pavyzdžiui, „gera būklė“, apskaičiuojama „atsižvelgiant į“, nustatoma „įvertinus“, „protingas terminas“. Ūkio subjektams, kuriems toks reglamentavimas taikytinas, nėra aišku, kaip įgyvendinti tokias nuostatas, kad jo veiksmai reguliuojančios institucijos nebūtų pripažinti pažeidžiančiais teisės aktą.

Teisiškai neapibrėžtas, dviprasmiškas reglamentavimas:

- 1) **neatitinka:**
 - a) teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje 6 punkte nurodomo **teisėkūros aiškumo principo** („<...> teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas privalo būti <...> tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas“);
 - b) ūkio subjektų priežiūros veikloje taikytinų **skaidrumo ir lygiateisiškumo principų** bei elektros energetikos sektoriuje taikomų (Elektros energetikos įstatymo 3 straipsnyje įvardintų) veiklos reguliavimo bendrųjų **nediskriminavimo, skaidrumo ir teisinio tikrumo principų** – esant teisiniam neapibrėžtumui, neįmanoma iš anksto žinoti ūkinei veiklai taikomų reikalavimų ir patikimai planuoti ūkio subjekto veiklą, taip pat sudaromos prielaidos esant analogiškomis aplinkybėmis dėl skirtingų teisės subjektų priimti skirtingus sprendimus, suponuojamas teisinis Bendrovės netikrumas dėl teisinio reguliavimo traktavimo;
 - c) institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių apraše nurodytų priežiūros funkcijų optimizavimo uždavinių: turi būti užtikrinta, jog **priežiūros reguliavimo keitimas ar**

⁵ Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašas įtvirtina pagrindines priežiūros institucijų veiklos nuostatas ir taikomas visoms priežiūros institucijoms.

naujo reguliavimo įvedimas būtų prognozuojamas, viešas (5.6 papunktis), ūkio subjektams nebūtų taikomas perteklinis ir nepagrįstas veiklos ir (ar) jos vykdymo priežiūros teisinis reguliavimas (5.9 papunktis);

2) sudaro prielaidas:

- a) **nesilaikyti** Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 9 punkte nurodyto **objektyvumo principo**;
- b) **nesilaikyti** Viešojo administravimo įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinto **minimalios ir proporcingos ūkio subjektų veiklos priežiūros naštos principo**;
- c) **ne tik nesilaikyti** Administracinės naštos mažinimo įstatymo 4 straipsnio 7 punkte nurodyto **administracinės naštos mažinimo priemonių taikymo principo** – mažinti laiko sąnaudas pildant įvairius duomenų ir (ar) informacijos pateikimo dokumentus, t. y. siekiama šių dokumentų pildymo aiškumo ir konkretumo, bet **ir didinti administracinę naštą**, kadangi vertinamojo pobūdžio nuostatos verčia ūkio subjektus abejoti dėl reikiamos pateikti informacijos, tikslinti jau priežiūros institucijai pateiktą informaciją.

Pastebėtina, kad aukščiau nurodytų teisėkūrą, ūkio subjektų priežiūrą reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų bei bendrųjų teisės bei viešojo administravimo principų laikymasis nėra formalus ar savitiksliis – tik aiškus, nedviprasmiškas ir pagrįstas teisinis reglamentavimas sudaro prielaidas konstatuoti, jog laikomasi konstitucinio teisinės valstybės principo ir nebus pažeidžiama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalis, kur nurodoma: „Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei“.

Neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas, todėl šis konstitucinis principas suponuoja valstybės (įskaitant priežiūros institucijas) pareigą užtikrinti reguliavimo stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius. Kitaip tariant visi asmenys, įskaitant ūkio subjektus, turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius įstatymus ar kitus teisės aktus, neprieštaraujančius Konstitucijai, įgytos teisės bus išlaikytos nustatyta laiką ir galės būti realiai įgyvendintos. O, kaip atsižvelgdamas į Konstitucijos nuostatą yra pasisakęs Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, valstybė, reguliuodama ūkinę veiklą, turi laikytis asmens ir visuomenės interesų derinimo principo, užtikrinti ir privataus asmens (ūkinės veiklos subjekto), ir visuomenės interesus, siekti ne atskirų asmenų gerovės, bet būtent bendros tautos gerovės. Pabrėžtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo nuosekliai plėtojamoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje taip pat yra ne kartą konstatavęs, kad Taryba turi užtikrinti reguliuojamos srities dalyvių interesų pusiausvyrą.

5. LRAIC modelio formavimo gairių ataskaitos 4 punkte nurodoma, kad „Remiantis metodinėmis gairėmis, kaip LRAIC modelio priedas bus parengti papildomi dokumentai: duomenų rinkimo metodikos dokumentas, kuriame bus išsamiai nurodyti LRAIC modelio duomenų įvedimo reikalavimai, ir **modelio vadovas, kuriame bus aprašyti LRAIC modelio skaičiavimai**“. LRAIC nutarimo projekte nurodoma, kad bus tvirtinamas, LRAIC modelis ir LRAIC modelio pagrindu apskaičiuoti LITGRID AB ir AB „Energijos skirstymo operatorius“ rezultatai 2022–2026 m. LRAIC modelio vadovo nėra numatoma tvirtinti LRAIC nutarimo projekte, toks dokumentas (tokia informacija) taip pat nebuvo pateiktas ir kitomis priemonėmis (darbine tvarka ar raštu). Atkreiptinas dėmesys, kad, **nesant galimybės susipažinti su modelio vadovu, kuriame būtų aprašyti LRAIC modelio skaičiavimai ir pateikiamos konkrečios skaičiavimo formulės, nėra įmanoma visapusiškai įvertinti siūlomo LRAIC modelio rezultatų korektiškumo**, pavyzdžiui, nėra galimybės įvertinti, kaip LRAIC modelyje:

- 1) vertinamos esamos apkrovos parenkant optimizuojamą tinklo technologiją;
- 2) ar ir kaip vertinamas esamų linijų ilgis ir jų įtaka apkrovoms, trumpo jungimo srovės, įtampos nuostoliai ir kiti elektrotechniniai parametrai;

- 3) vertinama šiuo metu ir ateityje besikeičiantys vartotojų vartojimo įpročiai ir tam esminę įtaką daranti elektromobilių plėtra, vis platesnis šilumos siurblių naudojimas, keičiantis kitus šildymo būdus.

Šios ir kitos čia nenurodytos prielaidos gali turėti esminės įtakos LRAIC modelio rezultatams, ypač tuo atveju, jei jos nevertinamos arba vertinamos nevisapusiškai. Atkreipiame dėmesį, kad Bendrovė pateikė visus Tarybos LRAIC modelio skaičiavimams nurodytus pateikti duomenis, tačiau, neturėdama galimybės susipažinti, kaip pateikti duomenys yra panaudoti, negali galutinai įvertinti, ar pateikti duomenys pakankami bei teisingai interpretuojami. **Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, pakartotinai prašome Tarybos leisti susipažinti su LRAIC modelio vadovu.**

Kaip Bendrovė ir Grupė jau buvo nurodžiusi savo ankstesnėje komunikacijoje, pakartotinai atkreiptinas dėmesys į tai, kad siūlomas naujas reglamentavimas turės reikšmingą poveikį ne tik Bendrovės veiklai, bet ir visam energetikos sektoriui, valstybės finansiniams tikslams, Lietuvos investicinei aplinkai (įskaitant jos reputaciją), gyventojams, kaupiantiems lėšas pensijų fonduose, ir kitiems suinteresuotiems asmenims. Atsižvelgdami į tai, pakartotinai prašome Tarybos atsakingai bei kompleksiskai įvertinti galimas numatomo reguliavimo pokyčio pasekmes ir atsižvelgti į teikiamas pastabas ir pasiūlymus, taip užtikrinant, kad neigiamų pasekmių būtų išvengta arba jos būtų minimizuotos.

Bendrovės ir Grupės detalios pastabos ir pasiūlymai projektams, į kuriuos prašome atsižvelgti, išdėstyti pridedamoje lentelėje.

PRIDEDAMA:

1. Šio Grupės ir Bendrovės rašto kopija be konfidencialios informacijos, 7 lapai.
2. Pastabų ir pasiūlymų lentelė, 31 lapas.

AB „Ignitis grupė“
Grupės finansų ir išdo vadovas

Darius Kašauskas

AB „Energijos skirstymo operatorius“
Finansų ir administravimo tarnybos direktorius

Augustas Dragūnas

tel. 8 698 32359
tel. 8 687 46 975

AB „ENERGIJOS SKIRSTYMO OPERATORIUS“ PASTABOS
VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS NUTARIMO „DĖL VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS 2015
M. SAUSIO 15 D. NUTARIMO NR. O3-3 „DĖL ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMO, SKIRSTYMO IR VISUOMENINIO TIEKIMO PASLAUGŲ BEI
VISUOMENINĖS KAINOS VIRŠUTINĖS RIBOS NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO“ PAKEITIMO“ IR
VALSTYBINĖS ENERGETIKOS REGULIAVIMO TARYBOS NUTARIMO „DĖL ILGO LAIKOTARPIO VIDUTINIŲ PADIDĖJIMO SĄNAUDŲ (LRAIC)
APSKAITOS MODELIO IR JO REZULTATŲ 2022-2026 METAMS PATVIRTINIMO“
PROJEKTAMS

2021 m. rugsėjo 23 d.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
1.	Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimo „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimo Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“ projektas (toliau – Metodikos projektas)		
1.1.	-	Siekiant teisinio aiškumo bei tikrumo siūlytina Metodikos projekte nurodyti Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos naujos redakcijos įsigaliojimo ir taikymo nuostatas.	Patikslinti pagal pastabą.
1.2.	-	Atkreiptinas dėmesys į tai, kad, nors išskirtinis elektros energetikos sektoriaus pobūdis suponuoja itin plačią Tarybos diskrecijos teisę jį reguliuoti, tačiau jokia būdu tai Tarybai nesuteikia besąlyginio pasirinkimo laisvės ar neribotos nuožiūros kurti teisiškai neapibrėžtą reguliavimą, t. y. Metodikos projekte gausu teisiškai neapibrėžtų nuostatų: <ul style="list-style-type: none"> - nuostatų, kuriose apibrėžiant Tarybos kompetenciją vartojama sąlyginė (nekonkreči) formuluotė, pavyzdžiui, „gali atsižvelgti“, „gali nuspręsti“, „gali įvertinti“. Tai formaliai klaidingai suponuoja, kad <u>netgi įvykdžius visas teisės akte nurodytas sąlygas</u>, Tarybai suteikiama neribota diskrecija priimti ūkio subjektui nepalankų sprendimą. Pabrėžtina, jog teisinėje valstybėje negali būti atvejų, kai nuo institucijos nuomonės, <u>nesaistomos konkrečių iš anksto ūkio subjektams žinomų sprendimo priėmimo kriterijų</u>, 	-

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>priklausytų teisės akto vykdymas ar nevykdymas. Administraciniai teismai savo praktikoje nuosekliai pažymi, kad diskrecijos teisė neturi būti aiškinama kaip absoliučiai nemotyvuotas ir niekuo nesaistomas pasirinkimas, todėl viešojoje teisėje veikiantys administravimo subjektai <u>diskrecijos teisę realizuoja teisės aktu nustatytose ribose</u>, kas atitinkamai reiškia, kad teisės aktuose šios ribos turi būti aiškiai apibrėžtos;</p> <p>- nuostatų, kuriose formuluojant konkrečius ūkio subjektams taikytinus reikalavimus vartojamos vertinamojo (subjektyvaus) pobūdžio sąvokos, pavyzdžiui, „gera būklė“, apskaičiuojama „atsižvelgiant į“, nustatoma „įvertinus“, „protingas terminas“. Ūkio subjektams, kuriems toks reglamentavimas taikytinas, nėra aišku, kaip įgyvendinti tokias nuostatas, kad jo veiksmai reguliuojančios institucijos nebūtų pripažinti pažeidžiančiais teisės aktą.</p> <p>Teisiškai neapibrėžtas, dviprasmiškas reglamentavimas:</p> <p>1) neatitinka:</p> <p>a) teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalyje 6 punkte nurodomo teisėkūros aiškumo principo („<...> teisės aktuose nustatytas teisinis reguliavimas privalo būti <...> tikslus, aiškus ir nedviprasmiškas“);</p> <p>b) ūkio subjektų priežiūros veikloje taikytinų skaidrumo ir lygiateisiškumo principų bei elektros energetikos sektoriuje taikomų (Elektros energetikos įstatymo 3 straipsnyje įvardintų) veiklos reguliavimo bendrųjų nediskriminavimo, skaidrumo ir teisinio tikrumo principų – esant</p>	

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>teisiniam neapibrėžtumui, neįmanoma iš anksto žinoti ūkinei veiklai taikomų reikalavimų ir patikimai planuoti ūkio subjekto veiklą, taip pat sudaromos prielaidos esant analogiškomis aplinkybėms dėl skirtingų teisės subjektų priimti skirtingus sprendimus, suponuojamas teisinis Bendrovės netikrumas dėl teisinio reguliavimo traktavimo;</p> <p>c) institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių apraše nurodytų priežiūros funkcijų optimizavimo uždavinių: turi būti užtikrinta, jog priežiūros reguliavimo keitimas ar naujo reguliavimo įvedimas būtų prognozuojamas, viešas (5.6 papunktis), ūkio subjektams nebūtų taikomas perteklinis ir nepagrįstas veiklos ir (ar) jos vykdymo priežiūros teisinis reguliavimas (5.9 papunktis);</p> <p>2) sudaro prielaidas:</p> <p>a) nesilaikyti Viešojo administravimo įstatymo 3 straipsnio 9 punkte nurodyto objektyvumo principo;</p> <p>b) nesilaikyti Viešojo administravimo įstatymo 30 straipsnio 1 dalies 1 punkte įtvirtinto minimalios ir proporcingos ūkio subjektų veiklos priežiūros naštos principo;</p> <p>c) ne tik nesilaikyti Administracinės naštos mažinimo įstatymo 4 straipsnio 7 punkte nurodyto administracinės naštos mažinimo priemonių taikymo principo – mažinti laiko sąnaudas pildant įvairius duomenų ir (ar) informacijos pateikimo dokumentus, t. y. siekiama šių dokumentų pildymo aiškumo ir konkretumo, bet ir</p>	

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>didinti administracinę naštą, kadangi vertinamojo pobūdžio nuostatos verčia ūkio subjektus abejoti dėl reikiamos pateikti informacijos, tikslinti jau priežiūros institucijai pateiktą informaciją.</p> <p>Pastebėtina, kad aukščiau nurodytų teisėkūrą, ūkio subjektų priežiūrą reglamentuojančių įstatymų, kitų teisės aktų bei bendrųjų teisės bei viešojo administravimo principų laikymasis nėra formalus ar savitiksliis – tik aiškus, nedviprasmiškas ir pagrįstas teisinis reglamentavimas sudaro prielaidas konstatuoti, jog laikomasi konstitucinio teisinės valstybės principo ir nebus pažeidžiama Lietuvos Respublikos Konstitucijos 46 straipsnio 3 dalis, kur nurodoma: „Valstybė reguliuoja ūkinę veiklą taip, kad ji tarnautų bendrai tautos gerovei“.</p> <p>Neatsiejami konstitucinio teisinės valstybės principo elementai yra teisėtų lūkesčių apsauga, teisinis tikrumas ir teisinis saugumas, todėl šis konstitucinis principas suponuoja valstybės (įskaitant priežiūros institucijas) pareigą užtikrinti reguliavimo stabilumą, apsaugoti asmenų teises, gerbti teisėtus interesus ir teisėtus lūkesčius. Kitaip tariant visi asmenys, įskaitant ūkio subjektus, turi teisę pagrįstai tikėtis, kad jų pagal galiojančius įstatymus ar kitus teisės aktus, neprieštaraujančius Konstitucijai, įgytos teisės bus išlaikytos nustatytą laiką ir galės būti realiai įgyvendintos. O, kaip atsižvelgdamas į Konstitucijos nuostatą yra pasisakęs Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, valstybė, reguliuodama ūkinę veiklą, turi laikytis asmens ir visuomenės interesų derinimo principo, užtikrinti ir privataus asmens (ūkinės veiklos subjekto), ir visuomenės interesus, siekti ne atskirų asmenų gerovės, bet būtent bendros tautos gerovės. Pabrėžtina, kad Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas savo nuosekliai plėtojamoje teisės aiškinimo ir taikymo praktikoje taip pat yra ne kartą konstatavęs, kad Taryba turi</p>	

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>užtikrinti reguliuojamos srities dalyvių interesų pusiausvyrą.</p> <p>Žemiau nurodomi aukščiau nurodytų principų ir teisės aktų nuostatų neatitinkančių nuostatų pavyzdžiai.</p>	
1.2.1.	<p>7.2.3. gerą praktinį pavyzdį turinčių palyginamų kitų energetikos įmonių lyginamosios analizės darbo užmokesčio duomenis. Taryba, nustatydamą OPEX (DU) dydį, gali atsižvelgti į konkrečios įmonės veiklos specifiką bei veiklos organizavimo būdą, leidžiantį <u>sumažinti</u> metinę OPEX (DU) apimtį, <u>vertinant kompleksiskai</u>;</p>	<p>Metodikos projekto 7.2.3 papunktyje nėra aišku, kas turima galvoje nurodant, kad „vertinama kompleksiskai“ – nuostata gali būti vertinama subjektyviai, todėl yra teisiškai neapibrėžta ir koreguotina.</p> <p>Vietoje „sumažinti“ siūlytina vartoti „koreguoti“, kadangi Metodikoje apibrėžtas efektyvumo koeficientas yra tolygus OPEX(DU) mažėjimui, t. y. Įmonė turi efektyvinti savo veiklą darbo užmokesčio srityje.</p>	Patikslinti pagal pastabą.
1.2.2.	<p>9. Sąnaudos elektros energijai, sunaudotai ją perduodant technologiniais įrenginiais, pirkti nustatomos <u>atsižvelgiant</u> į: <...></p> <p>9.2. <u>Tarybos nustatyta elektros energijos technologinių sąnaudų koeficientą</u>, kuris nustatomas <u>atsižvelgiant</u> į:</p> <p>9.2.1. <u>palyginamuosius faktinius kitų elektros energetikos įmonių technologinių sąnaudų koeficientus</u>;</p> <p>9.2.2. <u>numatytus planinius investicijų į tinklo plėtrą, rekonstrukciją ir atstatymą įgyvendinimo rodiklius</u> per reguliavimo laikotarpį;</p>	<p>Metodikos projekto 9.2.1–9.2.4 papunkčiuose pateikiami reikalavimai yra teisiškai neapibrėžti, subjektyvaus (vertinamojo) pobūdžio, todėl turėtų būti tikslinami (konkretizuojama):</p> <ul style="list-style-type: none"> - nėra aišku, kaip konkrečiai bus „atsižvelgiama“ Metodikos projekto 9.2.1–9.2.4 papunkčiuose nurodytus aspektus, t. y. kokia metodologija, formule pasinaudojus bus apskaičiuotas elektros energijos technologinių sąnaudų koeficientas; - nėra aišku, kaip <u>objektyviai</u> galės būti atliekamas Metodikos projekto 9.2.1 nurodomas palyginimas, atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė yra vienintelis daugiau kaip 100 000 vartotojų aptarnaujantis elektros energijos skirstomųjų tinklų operatorius Lietuvoje, t. y. su kokiomis įmonėmis galės būti lyginamas Bendrovės technologinių sąnaudų koeficientas. Papildomai atkreipiame dėmesį, kad technologinių sąnaudų koeficientą nustatyti atsižvelgiant į kitų elektros energetikos įmonių duomenis yra nekorektiška, kadangi technologinio 	Patikslinti pagal pastabą.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		turto eksploataavimo laikas, topologija ir turto struktūra gali ženkliai skirtis; - nėra aišku, kur ar kieno yra numatyti Metodikos projekto 9.2.2 papunktyje minimi rodikliai.	
1.2.3.	24.2.1. LRAIC modelis nustato investicijų į esamų pagrindinių tinklo elementų rekonstrukciją ir modernizavimą lygį ir taip suteikia Įmonei finansinius resursus investuoti į tinklo optimizavimą. Jis turėtų suteikti Įmonei paskatą atlikti pagrįstas ir efektyvias investicijas, kad būtų palaikoma gera tinklo būklė;	Metodikos projekto 24.2.1 papunktyje vartojama sąvoka „gera tinklo būklė“ yra teisiškai neapibrėžta, subjektyvaus (vertinamojo) pobūdžio, todėl turėtų būti tikslinama (konkretizuojama).	Patikslinti pagal pastabą.
1.2.4.	24.2.3. jei Taryba, atlikdama vertinimą po viso reguliavimo laikotarpio, nepriklausomai nuo to, ar Taryba taikė aukščiau nurodytas korekciją per reguliavimo laikotarpį, nustato skirtumus tarp faktinio Įmonės investicijų lygio į LRAIC modelio optimizuotus ir neoptimizuotus tinklo elementus ir investicijų lygio, nustatyto pagal LRAIC modelį visam reguliavimo laikotarpiui, tai minėtu skirtumu yra koreguojamas reguliuojamos veiklos leistinas pajamų lygis. Taryba, nustačiusi <u>reikšmingus skirtumus</u> tarp Įmonės faktinės ilgalaikio turto likutinės vertės ir nusidėvėjimo sąnaudų, apskaitytų atstatomaisiais kaštais, gali priimti sprendimą atlikti korekciją už visą reguliavimo laikotarpį, atsižvelgdama į Įmonės faktinę ilgalaikio turto likutinę vertę ir nusidėvėjimo sąnaudas, apskaitytas istoriniais kaštais.	Vartojama frazė „reikšmingi skirtumai“ yra teisiškai neapibrėžta, subjektyvaus (vertinamojo) pobūdžio, todėl turėtų būti tikslinama (konkretizuojama). Kartu pastebėtina, kad Metodikos projekto 24 punkto numeracija tikslintina (įskaitant nuorodų į šio punkto papunkčius peržiūrėjimą), kadangi Metodikos projekte yra du skirtingi 24.2.3 papunkčiai.	Patikslinti pagal pastabą.
1.2.5.	24.2.5. Jei korekcija yra <u>reikšminga</u> ir <u>daro neigiamą poveikį vartotojų kainų stabilumui</u> , Taryba <u>gali nuspręsti</u> korekciją išdėstyti per <u>ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį</u> . Kai korekcija daroma esant mažesnei faktiškai įvykdytų investicijų į LRAIC modelio optimizuotus ir	Tarybos kompetencija turėtų būti formuluojama ne sąlygine, o konkrečia forma, nustatant aiškius sprendimo priėmimo kriterijus. Be to, atsižvelgiant į tai, kad Bendrovė nuo negrąžintos sumos turi mokėti palūkanas, siekiant, kad būtų užtikrinamas pakankamas finansavimas,	Patikslinti pagal pastabą.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus apimčiai palyginti su LRAIC modelių sumodeliuota investicijų apimtimi į LRAIC optimizuotus pagrindinius tinklo elementus ir Taryba nusprendžia korekciją išdėstyti per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį, pirmais ir vėlesniais metais įvertinama po pirmų metų gražintinų sumų pinigų kaina. <...>	siūlytina numatyti, kad Taryba išdėsto korekciją laikotarpiui, kurį argumentuotai nurodo Bendrovė. Teisiškai neapibrėžta (subjektyvu), kas laikytina „reikšminga ir darančia neigiamą poveikį vartotojų kainų stabilumui“ korekcija, todėl ši nuostata turėtų būti tikslinama (konkretizuojama).	
1.2.6.	57. PSO ar STO leistinų pajamų padidinimai ar sumažinimai per reguliavimo laikotarpį gali būti atliekami: <...> 57.16. kitais šioje Metodikoje nustatytais būdais.	Metodikos projekto 57.16 papunktyje pateikta nuoroda nekonkreči, neinformatyvi, todėl turėtų būti tikslinama (konkretizuojama) arba jos turėtų būti atsisakoma.	Patikslinti pagal pastabą.
1.2.7.	132. Taryba turi teisę iš Įmonių per Tarybos nustatytą <u>protingą terminą</u> gauti visą informaciją ir dokumentus, būtinus Tarybos funkcijoms, susijusioms su elektros energetikos sektoriaus reguliuojamų paslaugų kainų viršutinių ribų nustatymu ir koregavimu pagal šią Metodiką, atlikti.	Metodikos projekto 132 punkte nurodyta „protingo termino“ sąvoka yra teisiškai neapibrėžta, subjektyvaus (vertinamojo) pobūdžio, todėl turėtų būti tikslinama (konkretizuojama).	Patikslinti pagal pastabą.
1.3.	-	Kaip Bendrovė yra minėjusi dalies Bendrovės įsigijamų paslaugų iš išorės kainos didėja didesniu dydžiu nei metinė infliacija. Pastarąją tendenciją paaiškina tai, kad minėtų paslaugų savikainos didžiąją dalį (~ 80 proc.) sudaro darbo užmokesčio sąnaudos. Todėl siekiant įvertinti Įmonės realias sąnaudų tendencijas, siūlome Metodikoje įtvirtinti nuostatą, suteikiančią galimybę Tarybai pateikti argumentus dėl tam tikrų sąnaudų indeksavimo ne infliacijos, o vidutinio darbo užmokesčio pokyčių.	Papildyti nauju papunkčiu: 7.1.7. Įmonei pateikus argumentus, kad tam tikrų paslaugų, priskiriamų OPEX (be DU), savikainą sudaro darbo užmokesčio sąnaudos, šių paslaugų sąnaudas indeksuoti Finansų ministerijos prognozuojamu realaus vidutinio darbo užmokesčio pokyčiu, įvertintu efektyvumo koeficientu, kuris yra lygus 1 proc.
1.4.	7.2. darbo užmokesčio sąnaudų, išskyrus Metodikos 7.3 papunktyje nurodytas OPEX projektų sąnaudas, (toliau – OPEX (DU) atveju atsižvelgiama į: 7.2.1. praėjusio reguliavimo laikotarpio priešpaskutinių metų Tarybos nustatytą metinę OPEX (DU) apimtį arba faktinę	Metodikos projekte siūloma keisti ekonomiškai pagrįstų darbo užmokesčio sąnaudų (toliau – OPEX (DU)) nustatymo/koregavimo principų nuostatas dėl efektyvumo rodiklio – siūloma nustatyti, kad šis rodiklis yra lygus pusei Finansų	7.2. darbo užmokesčio sąnaudų, išskyrus Metodikos 7.3 papunktyje nurodytas OPEX projektų sąnaudas, (toliau – OPEX (DU) atveju atsižvelgiama į: 7.2.1. praėjusio reguliavimo laikotarpio priešpaskutinių metų Tarybos nustatytą metinę OPEX (DU) apimtį arba faktinę pagrįstą metinę

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>pagrįstą metinę OPEX (DU) apimtį, įvertinus Finansų ministerijos prognozuojamą realaus vidutinio darbo užmokesčio pokytį, pakoreguotą efektyvumo rodikliu, kuris yra lygus pusei Finansų ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet ne didesnis nei 3 proc. ir neatsižvelgiant į vienkartinį įmonės reikšmingus sąnaudų / pajamų nuokrypius, pagrįstus Tarybai, kurie turi įtakos įmonės veiklai bei kitus nuo įmonės nepriklausančių veiksmų kylančius sąnaudų /pajamų nuokrypius, įskaitant ir dėl veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. <...></p> <p>7.2.8. visais kitais reguliavimo laikotarpio (įskaitant ir reguliavimo laikotarpio pratęsimą) metais, einančiais po pirmųjų naujo reguliavimo laikotarpio metų, OPEX (DU) apimtis kiekvieniems metams nustatoma įvertinus Finansų ministerijos skelbiamą darbo užmokesčio pokytį ir efektyvumo rodiklį, kuris yra lygus pusei Finansų ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet ne didesnis nei 3 proc., jei Metodikos III skyriaus trečiajame arba šeštajame skirsniuose nenustatyta kitaip;</p> <p><...></p> <p>7.2.6. Ekonomiškai pagrįstas OPEX (DU) dydis, išskyrus Metodikos 7.2.2 papunkčio atveju, pirmiems reguliavimo laikotarpio metams yra apskaičiuojamas pagal formulę: <...></p> <p>e – efektyvumo koeficientas, proc.;</p> <p><...></p> <p>83. Koreguotos t metų OPEX'(be DU) sąnaudos atitinkamos įtampos tinkle apskaičiuojamos pagal formules: <...></p> <p>e – efektyvumo koeficientas, proc.;</p> <p><...></p>	<p>ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet nedidesnis nei 3 proc.</p> <p>Bendrovės nuomone, toks siūlomas reglamentavimas yra ydingas dėl žemiau nurodytų priežasčių:</p> <p>1) šalies energetikos ūkis (elektra ir dujos), prieš įmonių sujungimus buvo prižiūrimas 4 675 darbuotojų (Rytų skirstomieji tinklai, AB (2009 m.), Vakarų skirstomieji tinklai, AB (2009 m.) ir AB „Lietuvos dujos“ (2015 m.)). Šiai dienai visas šalies elektros ir gamtinių dujų skirstymo ūkis yra prižiūrimas 2 490 Bendrovės darbuotojų, tai yra 53% mažiau darbuotojų nei anksčiau. Bendrovė pažymi, jog, siekiant išlaikyti stabilius Bendrovės patikimumo rodiklius, mažinti darbuotojų skaičių nėra galimybės. Be to, kad reikalinga ne tik išlaikyti pakankamą kvalifikuotų darbuotojų kiekį šiuo metu bendrovės vykdomai veiklai, bet ir tinkamai pasirengti ir įgyvendinti naujas su energetikos sektoriaus transformacija (skaitmenizavimas, išmanioji elektros energijos apskaita, dereguliacija, gaminančių vartotojų, elektromobiliams reikalingos infrastruktūros plėtra) susijusias ir kitas (naujo servitutų ir apsaugos zonų reglamentavimo įgyvendinimas, AB „Lietuvos geležinkeliai“ šiuo metu valdomų tinklų perėmimas) veiklas. Numatoma, kad 2022 m. šioms tikslams papildomai bus reikalingos 84 pareigybės. Manytina, kad papildomo žmogiškųjų išteklių poreikio energetikos sektoriaus plėtros ir transformacijos kontekste pagrįstumą patvirtina ir tai, jog ir Taryba dėl panašių priežasčių Lietuvos</p>	<p>OPEX (DU) apimtį, įvertinus Finansų ministerijos prognozuojamą realaus vidutinio darbo užmokesčio pokytį, pakoreguotą efektyvumo rodikliu, kuris yra lygus pusei Finansų ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet ne didesnis nei 3 1 proc., neatsižvelgiant į vienkartinį įmonės reikšmingus sąnaudų / pajamų nuokrypius, pagrįstus Tarybai, kurie turi įtakos įmonės veiklai bei kitus nuo įmonės nepriklausančių veiksmų kylančius sąnaudų /pajamų nuokrypius, įskaitant ir dėl veiklą reglamentuojančių teisės aktų reikalavimų. <...></p> <p>7.2.8. visais kitais reguliavimo laikotarpio (įskaitant ir reguliavimo laikotarpio pratęsimą) metais, einančiais po pirmųjų naujo reguliavimo laikotarpio metų, OPEX (DU) apimtis kiekvieniems metams nustatoma įvertinus Finansų ministerijos skelbiamą darbo užmokesčio pokytį ir efektyvumo rodiklį, kuris yra lygus pusei Finansų ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet ne didesnis nei 3 1 proc., jei Metodikos III skyriaus trečiajame arba šeštajame skirsniuose nenustatyta kitaip;</p> <p><...></p> <p>7.2.6. Ekonomiškai pagrįstas OPEX (DU) dydis, išskyrus Metodikos 7.2.2 papunkčio atveju, pirmiems reguliavimo laikotarpio metams yra apskaičiuojamas pagal formulę: <...></p> <p>e – efektyvumo koeficientas, proc., kuris lygus 1 proc.;</p> <p><...></p> <p>83. Koreguotos t metų OPEX'(be DU) sąnaudos atitinkamos įtampos tinkle apskaičiuojamos pagal formules: <...></p> <p>e – efektyvumo koeficientas, proc. kuris lygus 1 proc.;</p> <p>84. Koreguotos t metų OPEX(DU) sąnaudos atitinkamos įtampos tinkle apskaičiuojamos pagal formules: <...></p> <p>e – efektyvumo koeficientas, proc. kuris lygus 1 proc.;</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>84. Koreguotos t metų OPEX(DU) sąnaudos atitinkamos įtampos tinkle apskaičiuojamos pagal formules: <...> e – efektyvumo koeficientas, proc.;</p>	<p>Respublikos Seimui yra išreiškusi papildomų pareigybių poreikį;</p> <p>2) rinkoje dėl darbuotojų pritraukimo Bendrovė konkuruoja su visomis šalies įmonėmis, o Bendrovės konkurencingumą darbo rinkoje, t. y. realias galimybes pritraukti darbuotojus, parodo atlygio mediana. 2020 m. Bendrovės medianos atsilikimas nuo rinkos medianos sudarė 10%, o 2021 m. – jau 11%, todėl pagrįstai galima teigti, jog Bendrovės galimybės konkuruoti darbo rinkoje mažėja. Nemažinant darbuotojų skaičiaus Metodikos projekte siūlomi pakeitimai reiškia, kad atotrūkis tarp Bendrovės mokamo vidutinio darbo užmokesčio ir rinkos medianos toliau didės ir reguliacinio laikotarpio pabaigoje (2026 m.) viršys 20% ribą. Toks skirtumas neleis išlaikyti esamų ir pritraukti naujų kvalifikuotų darbuotojų;</p> <p>3) remiantis kaimyninių šalių elektros skirstymo veiklą vykdančių įmonių finansinėmis ataskaitomis, Latvijos ir Estijos operatorių vidutinis mėnesinis darbo užmokestis 2020 m. buvo atitinkamai 18% (Bendrovė – 1 988 eurai / Sadales tikls – 2 427 eurai) ir 35 % (Bendrovė – 1 988 eurai / Elering – 3 080 eurai) didesnis, nors, pavyzdžiui, Latvijoje šalies vidutinis mėnesinis atlygis buvo 9% mažesnis nei Lietuvoje, kas indikuoja nepakankamą strateginių įmonių darbuotojų įvertinimą šalies darbo rinkoje, o patvirtinus Metodikos projekto nuostatas, nuokrypis tik didės;</p> <p>4) taip pat svarbu paminėti, kad pagal Statistikos departamento 2021 m. antrojo ketvirčio duomenis, vertinant pagal įmonių veiklos rūšis, kurios yra artimos Bendrovės</p>	

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>veiklai ir su kuriomis Bendrovė konkuruoja dėl darbuotojų darbo rinkoje, vidutinio atlygio atsilikimas sudaro nuo 6,7% iki 51% priklausomai nuo sektoriaus¹. Dėl šios priežasties šiuose sektoriuose veikiančios įmonės nesudėtingai perima Bendrovės darbuotojus ir tai parodo 21% išaugusi darbuotojų kaita, lyginant 2020 m. sausio – rugpjūčio mėnesius su 2021 m. atitinkamu laikotarpiu;</p> <p>5) per 2021 ir 2022 m. net 12% (299) darbuotojų sulauks pensinio amžiaus ir jų pozicijas Bendrovė turės ieškoti naujų darbuotojų. Atkreiptinas dėmesys, kad 2020 m. gruodžio 18 d. Taryba patvirtino Bendrąją energetikos darbuotojų atestavimo schemą², pagal kurią keliami aukštesni išsilavinimo reikalavimai energetikos darbuotojams ir kuri įsigalios nuo 2024 m.. Bendrovė jau šiandien ruošiasi šiam pokyčiui ir priimant naujus darbuotojus numato naujus aukštesnius reikalavimus kandidatams. Tai turi įtakos tam, kad stebimas į organizaciją ateinančių kandidatų (inžinierių, elektrikų ir šaltkalvių) pabrangimas 8,4% vertinant 2020 m. sausio – rugpjūčio mėnesius su 2021 m. atitinkamu laikotarpiu.</p> <p>Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes ir vertinant siūlomą naują OPEX (DU) apskaičiavimo metodiką, Bendrovė taps nepajėgi konkuruoti darbo rinkoje dėl kvalifikuotų darbuotojų, kurie yra pagrindas užtikrinant energijos skirstymo patikimumą.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad analogiškas Metodikos projekte siūlomam reglamentavimas</p>	

¹ Šaltinis: <https://osp.stat.gov.lt/statistiniu-rodikliu-analize#/>, sektoriai D35, D351 ir D351.

² Tarybos 2020 m. gruodžio 18 d. nutarimas Nr. O3E-1458 „Dėl Bendrosios energetikos darbuotojų atestavimo schemos patvirtinimo“.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>galiojo nuo 2015 m. sausio 17 d. iki 2015 m. rugsėjo 22 d.³, tačiau nuo 2015 m. rugsėjo 23 d. efektyvumo rodiklis Tarybos buvo sumažintas iki 1 proc. ir toks rodiklis galioja iki šiol. Rodiklio mažinimas (pirminiu siūlymu – iki 2 proc., o galiausiai projekto tobulinimo metu sumažinta iki 1 proc.) Tarybos 2015 m. liepos 21 d. rašte Nr. R2-(E)-2410 buvo argumentuojamas tuo, kad „įmonėms kasmet taikant veiklos sąnaudų rodiklį vis labiau mažėja galimybės veiklos sąnaudų efektyvinimuisi“. Atsižvelgiant į tai, kad situacija iš principo yra nepasikeitusi, siūlymas vietoje 1 proc. efektyvumo rodiklio nustatyti, jog šis rodiklis yra lygus pusei Finansų ministerijos skelbiamo darbo užmokesčio pokyčio (proc.), bet nedidesnis nei 3 proc., yra nepagrįstas ir nenuoseklus.</p> <p>Kaip numatoma Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 punkte, teisėkūroje turi būti vadovujamasi efektyvumo principu, reiškiančiu, kad rengiant teisės akto projektą turi būti įvertinamos visos galimos teisinio reguliavimo alternatyvos ir pasirenkama geriausia iš jų. Tam, kad ši nuostata būtų įgyvendinta, visų pirma būtinas siūlomo teisinio reguliavimo pasekmių vertinimas, kitaip tariant, kiekvienos iš teisinio reguliavimo alternatyvų pagrindimas ir, vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 4 punkte nurodytu teisėkūros skaidrumo principu, šio pagrindimo atskleidimas viešosios konsultacijos metu. Pastebėtina, kad Tarybos rašte, kuriuo Metodikos projektas teikiamas viešajai konsultacijai, nėra nurodomos nei siūlomo pakeitimo priežastys, nei alternatyvos. Manytina, kad tokia situacija, kai siūloma keisti teisės aktą neįvertinus ir (ar) nenurodant pakeitimų priežasčių ir siekiamo teisinio reguliavimo</p>	

³ Efektyvumo rodiklis, lygus pusei prognozuojamos metinės infliacijos dydžio, tačiau ne didesnis nei 3 proc., įtvirtintas Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“, pakeistas į 1 proc. Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. rugsėjo 21 d. nutarimu Nr. O3-509 „Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimo Nr. o3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo“.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>rezultato, taip pat, kaip nurodoma aukščiau, reglamentavimas keičiamas kelis kartus ir nenuosekliai, neatitiktų Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių apraše, patvirtiname Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. gegužės 4 d. nutarimu Nr. 511 (toliau – Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašas)⁴, nurodytų priežiūros funkcijų optimizavimo uždavinių. Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių apraše nurodoma, kad, siekiant priežiūros funkcijų optimizavimo tikslo, be kita ko, turi būti užtikrinta, jog priežiūros reguliavimo keitimas ar naujo reguliavimo įvedimas būtų prognozuojamas, viešas (5.6 papunktis), ūkio subjektams nebūtų taikomas perteklinis ir nepagrįstas veiklos ir (ar) jos vykdymo priežiūros teisinis reguliavimas (5.9 papunktis).</p> <p>Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siūlytina palikti galioti šiuo metu taikomą 1 proc. efektyvumo rodiklio dydį.</p>	
1.5.	<p>7.2.2. Įmonėms, kurioms Taryba yra atlikusi reguliuojamų paslaugų sąnaudų pagrįstumo (būtinumo) patikrinimą, naujojo reguliavimo laikotarpio pagrįstų metinių OPEX (DU) dydis nustatomas: <...></p> <p>7.2.2.3. atsižvelgiant į Metodikos 7.2.2 papunkčio nuostatas; <...></p>	<p>Metodikos projekto 7.2.2.3 papunktyje daroma loginė klaida – duodama nuoroda į visą 7.2.2 papunktį, apimančią ir patį 7.2.2.3 papunktį.</p>	<p>7.2.2. Įmonėms, kurioms Taryba yra atlikusi reguliuojamų paslaugų sąnaudų pagrįstumo (būtinumo) patikrinimą, naujojo reguliavimo laikotarpio pagrįstų metinių OPEX (DU) dydis nustatomas: <...></p> <p>7.2.2.3. atsižvelgiant į Metodikos 7.2.2 papunkčio nuostatas; <...></p>
1.6.	<p>7.1.5. reguliuojamosios veiklos sąnaudų sutaupymus, kuriuos nurodė Įmonė investicijų derinimo metu pagal Investicijų aprašą. <...></p> <p>7.2.7. reguliuojamosios veiklos sąnaudų sutaupymus, kuriuos nurodė Įmonė</p>	<p>Pažymėtina, kad investicijos gali būti teikiamos Tarybai derinimui bet kurioje įgyvendinimo stadijoje. Atitinkamai nustatant/koreguojant elektros energijos skirstymo paslaugų kainų viršutinės ribas vertinti visas derinamas investicijas yra nekorektiška, nes:</p>	<p>7.1.5. reguliuojamosios veiklos sąnaudų sutaupymus, kuriuos nurodė Įmonė investicijų derinimo metu pagal Investicijų aprašą.</p> <p>7.2.7. reguliuojamosios veiklos sąnaudų sutaupymus, kuriuos nurodė Įmonė investicijų derinimo metu pagal Investicijų aprašą;</p>

⁴ Institucijų atliekamų priežiūros funkcijų optimizavimo gairių aprašas įtvirtina pagrindines priežiūros institucijų veiklos nuostatas ir taikomas visoms priežiūros institucijoms.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>investicijų derinimo metu pagal Investicijų aprašą; <...> 9.2.6. reguliuojamosios veiklos sąnaudų sutaupymus, kuriuos nurodė Įmonė investicijų derinimo metu pagal Investicijų aprašą.</p>	<p>- dalis investicijų gali būti tik pateiktos Tarybai, bet dar nesuderinos nutarimu; - dalis investicijų gali būti suderintos Tarybos nutarimu, bet dar neįgyvendintos.</p> <p>Teikiamų derinti investicijų sutaupymai turi būti vertinami vadovaujantis faktiniais duomenimis. Pažymėtina, kad faktiniai investicijų sutaupymai įvertinami pajamų lygyje skaičiuojant investicijų gražos korekcijas. Būtent šiame etape svarstyti ir analizuoti veiklos sąnaudų sutaupymus, nurodytus investicijų derinimo metu, o ne aksmet koreguojant elektros energijos skirstymo paslaugos kainų viršutines ribas.</p>	<p>9.2.6. reguliuojamosios veiklos sąnaudų sutaupymus, kuriuos nurodė Įmonė investicijų derinimo metu pagal Investicijų aprašą.</p>
1.7.	7.2.5. teisės aktus privalomojo socialinio draudimo ir garantinio fondo įmokų dydžiui nustatyti;	Darbo užmokesčio sąnaudos savo prasme apima ir išeitines išmokas, kurios, vertinamos tiek skaičiuojant efektyvumą, tiek pajamų lygi.	7.2.5. teisės aktus privalomojo socialinio draudimo ir garantinio fondo įmokų, išeitinių išmokų dydžiui nustatyti;
1.8.	8. Mokesčių sąnaudos nustatomos vadovaujantis galiojančiais mokesčius reglamentuojančiais teisės aktais. Mokesčių sąnaudos skaičiuojamos įvertinant metams prieš kainų viršutinių ribų nustatymą priskaitytinas mokesčių sąnaudas ir per artimiausius vienerius metus, kuriems nustatoma (koreguojama) kainų viršutinė riba, planuojamas investicijas.	Mokesčių sąnaudų pokyčiai priklauso ne tik nuo investicijų (nekilnojamojo turto mokestis), bet ir nuo teisės aktų pokyčių, reglamentuojančių mokesčių dydį, mokestinę bazę, mokesčių skaičiavimo principus ir pan.	8. Mokesčių sąnaudos nustatomos vadovaujantis galiojančiais mokesčius reglamentuojančiais teisės aktais. Mokesčių sąnaudos skaičiuojamos įvertinant metams prieš kainų viršutinių ribų nustatymą priskaitytinas mokesčių sąnaudas ir per artimiausius vienerius metus, kuriems nustatoma (koreguojama) kainų viršutinė riba, planuojamas mokestinės aplinkos pokyčius amas investicijas.
1.9.	11.1. LRAIC modelio optimizuotų pagrindinių tinklo elementų (pagrindiniai tinklo elementai suprantami, kaip elektros energijos persiuntimo oro ir kabelinių linijos ir žemos, vidutinės, aukštos ir ypatingai aukštos įtampos galios transformatoriai), numatytų atnaujinti Įmonės 10 metų elektros tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plane (toliau – 10 metų investicijų planas), vertę (RAB _{LRAICOE}) (reguliuojamos paslaugos ir (ar) produkto turto vertę), išskyrus turto dalį, kuri LRAIC modelio	<p>Metodikos projekte (11.1 papunktis, 48 punktas) įtvirtinamas esminis reguliacinis pokytis lyginant su šiuo metu galiojančiu LRAIC modeliu – dabartinis LRAIC modelis vertina visus tinklo optimizuojamus elementus, o atnaujintas LRAIC modelis įvertintų tik tuos tinklo optimizuojamus elementus, kurių optimizavimas yra numatytas Įmonės 10 metų elektros tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plane (toliau – 10 metų investicijų planas).</p> <p>Bendrovė atkreipia dėmesį, jog konkrečių optimizuojamų tinklo elementų įtraukimą į 10 metų</p>	<p>11.1. LRAIC modelio optimizuotų pagrindinių tinklo elementų (pagrindiniai tinklo elementai suprantami, kaip elektros energijos persiuntimo oro ir kabelinių kabelių linijos ir žemos, vidutinės, aukštos ir ypatingai aukštos įtampos galios transformatoriai), numatytų atnaujinti Įmonės 10 metų elektros tinklų plėtros, atnaujinimo, modernizavimo ir investicijų plane (toliau – 10 metų investicijų planas), vertę (RAB_{LRAICOE}) (reguliuojamos paslaugos ir (ar) produkto turto vertę), išskyrus turto dalį, kuri LRAIC modelio pagalba negali būti optimizuojama, t metų pabaigai. Tokių optimizuotų tinklo elementų vertę</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>pagalba negali būti optimizuojama, t metų pabaigai. Tokių optimizuotų tinklo elementų vertę reguliavimo laikotarpiui LRAIC modelis apskaičiuoja: <...></p> <p>11.1.3. jei Įmonė negali nurodyti konkretaus pagrindinio tinklo elemento, kuris turėtų būti LRAIC modelio optimizuojamas, tuomet Įmonė pateikia apibendrintą Įmonės 10 metų investicijų plano informaciją, t. y. suminį planuojamų atnaujinti maitinančių linijų ilgį ir suminį planuojamų atnaujinti transformatorių skaičius. Tokiu atveju, LRAIC modelis pagrindinius tinklo elementus optimizavimui atrenka atsižvelgdamas į: <...></p> <p>48. LRAIC modelis optimizuoja tik pagrindinius tinklo elementus, kurie yra įtraukti į PSO ir STO 10 metų investicijų planus (Metodikos 11.1 papunktis). Pagrindinius tinklo elementus, kuriuos reikia optimizuoti pagal LRAIC modelį, PSO ir STO pasirenka tiesiogiai, remdamiesi savo 10 metų investicijų planais, arba, jei tokių detalių 10 metų investicijų planų nėra, PSO ir STO pateikia apibendrintą, suminį investicijų planą ir optimizuojami elementai parenkami remiantis Metodikos 11.1.3 papunktyje nurodytais kriterijais.</p>	<p>investicijų planą ir šio plano apimtį nulemia Bendrovės finansinės galimybės, kurios yra ribotos. Ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo metodinių gairių ataskaitoje, patvirtintoje Tarybos 2021 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. O3E-772 (toliau – LRAIC modelio formavimo gairių ataskaita), kaip vienas iš LRAIC modelio principų nurodomas hipotetinio efektyviai veikiančio operatoriaus tinklo modeliavimas⁵. Atsižvelgiant į tai bei vadovaujantis protingumo principu, Bendrovės nuomone, LRAIC modelis turėtų atspindėti realų operatoriaus būtinų atlikti investicijų poreikį kartu įvertinant operatoriaus finansines galimybes (įsiskolinimo lygį), operatoriumi turėtų būti suteikiamas reikalingas finansinis srautas reguliuojamai veiklai vykdyti. Siūlomas naujas reglamentavimas, Bendrovės vertinimu, neatitinka LRAIC modelio paskirties ir neleidžia pasiekti vieno iš pagrindinių LRAIC modelio tikslų – apskaičiuoti tokią turto vertę, kuri per ilgą laikotarpį užtikrintų pakankamą tinklo atstatymo investicijų finansavimą bei sukurtų naudą galutiniams vartotojams atnaujinus tinklo infrastruktūrą.</p> <p>Metodikos projekto 11.1 papunktyje pateikiamas pagrindinių tinklo elementų paaiškinimas ir 11.1.3 papunktis yra tikslingi kalbos požūriai, kadangi yra nerišūs.</p>	<p>reguliavimo laikotarpiui LRAIC modelis apskaičiuoja: <...></p> <p>11.1.3. jei Įmonė negali nurodyti konkretaus pagrindinio tinklo elemento, kuris turėtų būti LRAIC modelio optimizuojamas, tuomet Įmonė pateikia apibendrintą Įmonės 10 metų investicijų plano informaciją, t. y. suminį planuojamų atnaujinti maitinančių linijų ilgį ir suminį planuojamų atnaujinti transformatorių skaičius skaičių. Tokiu atveju, LRAIC modelis pagrindinius tinklo elementus optimizavimui atrenka atsižvelgdamas į: <...></p> <p>48. LRAIC modelis optimizuoja tik pagrindinius tinklo elementus, kurie yra įtraukti į PSO ir STO 10 metų investicijų planus (Metodikos 11.1 papunktis). Pagrindinius tinklo elementus, kuriuos reikia optimizuoti pagal LRAIC modelį, PSO ir STO pasirenka tiesiogiai, remdamiesi savo 10 metų investicijų planais, arba, jei tokių detalių 10 metų investicijų planų nėra, PSO ir STO pateikia apibendrintą, suminį investicijų planą ir optimizuojami elementai parenkami remiantis Metodikos 11.1.3 papunktyje nurodytais kriterijais.</p>
1.10.	11.2.2. įskaičiuojant kitas su tinklo elementų įsigijimu susijusias išlaidas, t. y. išlaidas, kurios neįeina į bazinę tam tikro tinklo elemento kainą, bet įeina į įrangos įsigijimo išlaidas ir yra įrangos įsigijimo išlaidų dalis;	Siūlome patikslinti šį papunktį nurodant ir išskiriant, kad į kitas su tinklo elementų susijusias išlaidas turi būti įskaičiuojamos ir bendrovės darbuotojų, kurie tiesiogiai susiję su turto įsigijimu, kapitalizuotas darbo užmokestis.	11.2.2. įskaičiuojant kitas su tinklo elementų įsigijimu susijusias išlaidas, t. y. išlaidas, kurios neįeina į bazinę tam tikro tinklo elemento kainą, bet įeina į įrangos įsigijimo išlaidas ir yra įrangos įsigijimo išlaidų dalis, įskaitant darbo užmokesčio kapitalizavimą;

⁵ Analogiškas principas buvo įvardytas ir Elektros energijos perdavimo sistemos operatoriaus teikiamų paslaugų ir elektros energijos skirstomųjų tinklų operatoriaus teikiamų paslaugų ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo metodines gaires, patvirtintose Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. liepos 5 d. nutarimu Nr. O3-287.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
1.11.	<p>11.3. LRAIC modelyje neįvertintos plėtros (pagrindinių tinklo elementų neįtrauktų į LRAIC modelį) vertę, kuri pirmaisiais reguliavimo laikotarpio metais apskaičiuojama įvertinant investicijų, įvykdytų per $t-1$ metus į naujus pagrindinių tinklo elementus vertę ir jų nusidėvėjimo sąnaudas per $t-1$ metus, o antraisiais ir vėlesniais reguliavimo laikotarpio metais apskaičiuojama pagal formulę:</p> $RAB_{NI,i,t} = RAB_{NI,i,t-1} + I_{NI,i,t-1} - N_{NI,i,t-1} - R_{NI,i,t-1} + T_{NI(INO),i,t-1} + CO_{NI,i,t-1} + RP_{NI,i,t-1} (5)$ <p>čia: $RAB_{NI,i,t}$ – paslaugos teikėjo LRAIC modelyje neįvertintos plėtros (pagrindinių tinklo elementų), priskirtos i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertė t metų pradžiai, EUR; $RAB_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo faktinė LRAIC modelyje neįvertintos plėtros (pagrindinių tinklo elementų), priskirtos i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertė $t-1$ metų pradžiai pagal patikrintų auditoriaus reguliuojamosios veiklos ataskaitų duomenis, EUR. $I_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo investicijos (ekspluatuojamas turtas) į LRAIC modelyje neįvertintą plėtrą, priskirtą i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), $t-1$ metais, EUR; $N_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo LRAIC modelyje neįvertintos plėtros, priskirtos i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), nusidėvėjimo sąnaudos metais $t-1$, EUR; $R_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo nurašytos ir parduotos LRAIC modelyje neįvertintos plėtros, priskirtos i-tajai reguliuojamai</p>	<p>Dotacijos, subsidijos, ir ES struktūrinių fondų lėšomis finansuota turto vertė bei naujų vartotojų įmokos turėtų būti išminusuojamos iš RAB vertės, kadangi tai nėra turtas. Naujoje metodikoje, lyginant su ankstesnėje skaičiuojant RAB jos yra išminusuojamos. Tai yra nurodyta ir naujos metodikos 2 priede, eilutėje "Dotacijos ir subsidijos (įskaitant vartotojų prijungimo įmokas, ES fondų lėšas, VIAP lėšas, perkrovų įplaukas) (-)". Pačioje metodikoje tai nėra atvaizduojama.</p>	<p>11.3. LRAIC modelyje neįvertintos plėtros (pagrindinių tinklo elementų neįtrauktų į LRAIC modelį) vertę, kuri pirmaisiais reguliavimo laikotarpio metais apskaičiuojama įvertinant investicijų, įvykdytų per $t-1$ metus į naujus pagrindinių tinklo elementus vertę ir jų nusidėvėjimo sąnaudas per $t-1$ metus bei dotacijas, subsidijas, ir ES struktūrinių fondų lėšomis finansuotą turtą ir naujų vartotojų prijungimo įmokas per $t-1$ metus, o antraisiais ir vėlesniais reguliavimo laikotarpio metais apskaičiuojama pagal formulę:</p> $RAB_{NI,i,t} = RAB_{NI,i,t-1} + I_{NI,i,t-1} - N_{NI,i,t-1} - R_{NI,i,t-1} + T_{NI(INO),i,t-1} + CO_{NI,i,t-1} + RP_{NI,i,t-1} - DNI_{i,t-1} (5)$ <p>čia: $RAB_{NI,i,t}$ – paslaugos teikėjo LRAIC modelyje neįvertintos plėtros (pagrindinių tinklo elementų), priskirtos i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertė t metų pradžiai, EUR; $RAB_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo faktinė LRAIC modelyje neįvertintos plėtros (pagrindinių tinklo elementų), priskirtos i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertė $t-1$ metų pradžiai pagal patikrintų auditoriaus reguliuojamosios veiklos ataskaitų duomenis, EUR. $I_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo investicijos (ekspluatuojamas turtas) į LRAIC modelyje neįvertintą plėtrą, priskirtą i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), $t-1$ metais, EUR; $N_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo LRAIC modelyje neįvertintos plėtros, priskirtos i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), nusidėvėjimo sąnaudos metais $t-1$, EUR; $R_{NI,i,t-1}$ – paslaugos teikėjo nurašytos ir parduotos LRAIC modelyje neįvertintos plėtros, priskirtos i-</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>paslaugai (produktui), vertė metais $t-1$, EUR;</p> <p>$T_{NI(INO)_i,t-1}$ – ilgalaikio turto vienetų, priskirtų i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertės dalis, sukurta diegiant energetikos inovacijas, kuri buvo finansuojama iš Įmonės nuosavų ir (ar) skolintų lėšų, tuo atveju, kai Taryba nustato, kad energetikos inovacijų diegimas bandomojoje aplinkoje yra laikomas pasiteisinusiu pagal Inovacijų aprašo nuostatas, metais $t-1$, EUR;</p> <p>$CO_{NI,t-1}$ – ilgalaikio turto vienetų, priskirtų i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertės dalis, sukurta projektais, įgyvendinančiais Lietuvos Respublikos klimato kaitos mažinimo, šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo, aplinkos apsaugos tikslus, nustatytus atskiriems reguliuojamiems sektoriams Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija), Lietuvos Respublikos Nacionaliniame energetikos ir klimato kaitos srities veiksmų plane 2021–2030 m. ir Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 „Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija) ir prisidedančiais prie teigiamo poveikio šiuose strateginiuose dokumentuose nustatytiems rodikliams pagal atskirų</p>		<p>tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertė metais $t-1$, EUR;</p> <p>$T_{NI(INO)_i,t-1}$ – ilgalaikio turto vienetų, priskirtų i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertės dalis, sukurta diegiant energetikos inovacijas, kuri buvo finansuojama iš Įmonės nuosavų ir (ar) skolintų lėšų, tuo atveju, kai Taryba nustato, kad energetikos inovacijų diegimas bandomojoje aplinkoje yra laikomas pasiteisinusiu pagal Inovacijų aprašo nuostatas, metais $t-1$, EUR;</p> <p>$CO_{NI,t-1}$ – ilgalaikio turto vienetų, priskirtų i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertės dalis, sukurta projektais, įgyvendinančiais Lietuvos Respublikos klimato kaitos mažinimo, šiltnamio efektą sukeliančių dujų mažinimo, aplinkos apsaugos tikslus, nustatytus atskiriems reguliuojamiems sektoriams Nacionalinėje energetinės nepriklausomybės strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 „Dėl Nacionalinės energetinės nepriklausomybės strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinė energetinės nepriklausomybės strategija), Lietuvos Respublikos Nacionaliniame energetikos ir klimato kaitos srities veiksmų plane 2021–2030 m. ir Nacionalinėje aplinkos apsaugos strategijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos Seimo 2015 m. balandžio 16 d. nutarimu Nr. XII-1626 „Dėl Nacionalinės aplinkos apsaugos strategijos patvirtinimo“ (toliau – Nacionalinė aplinkos apsaugos strategija) ir prisidedančiais prie teigiamo poveikio šiuose strateginiuose dokumentuose nustatytiems rodikliams pagal atskirų sektorių kainodaros metodikas (toliau – CO₂ mažinantys projektai), EUR;</p> <p>$RP_{NI,t-1}$ – ilgalaikio turto vienetų, priskirtų i-tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertė $t-1$ metais, patvirtinta Paskatų metodikos nustatyta tvarka, EUR.</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	sektorių kainodaros metodikas (toliau – CO ₂ mažinantys projektai), EUR; $RP_{NII,t-1}$ – ilgalaikio turto vienetų, priskirtų <i>i</i> -tajai reguliuojamai paslaugai (produktui), vertė <i>t</i> -1 metais, patvirtinta Paskatų metodikos nustatyta tvarka, EUR.		$DNI_{i,t-1}$ – Dotacijų, subsidijų, ir ES struktūrinių fondų lėšomis finansuoto turto ir naujų vartotojų prijungimo įmokų vertė <i>t</i>-1 metais
1.12.	11.10. neįtraukiant Apraše numatytų reguliuojamiems verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) draudžiamų priskirti ilgalaikio turto verčių ir eliminuojant Apraše numatytas <i>i</i> reguliuojamo verslo vieneto ir paslaugos (produkto) reguliuojamo turto vertę draudžiamas įtraukti ilgalaikio turto vertes;	Metodikos projekto 11.10 papunkčio pabaiga dubliuoja jo pradžią, todėl papunktis tikslingas.	11.10. neįtraukiant Apraše numatytų reguliuojamiems verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) draudžiamų priskirti ilgalaikio turto verčių ir eliminuojant Apraše numatytas <i>i</i> reguliuojamo verslo vieneto ir paslaugos (produkto) reguliuojamo turto vertę draudžiamas įtraukti ilgalaikio turto vertes;
1.13.	14. Įvertinusi papildomų lėšų poreikį investicijoms į LRAIC modelio optimizuotus (Metodikos 11.1 papunktis), LRAIC modelio neoptimizuotus (Metodikos 11.2 papunktis) pagrindinius tinklo elementus ir pagalbinus tinklo elementus per reguliavimo laikotarpį atlikti, Taryba gali numatyti papildomą dedamąją, skirtą investicijoms į minėtus tinklo elementus įgyvendinti, siekiant užtikrinti būtiną investicijų apimtį į LRAIC modelyje įtrauktų pagrindinių tinklo elementų ir iki reguliavimo laikotarpio pradžios į eksploataciją įvestų pagalbinių tinklo elementų atstatymą. Papildoma dedamoji nustatoma įvertinus skirtumą tarp LRAIC modelio optimizuotiems pagrindiniams tinklo elementams ir pagalbiniam tinklo elementams būtinų kapitalo išlaidų (toliau – CAPEX) poreikio ir Įmonės nusidėvėjimo sąnaudų ir kitų prieinamų finansavimo šaltinių minėtoms investicijoms atlikti atitinkamais metais. Taryba, atlikdama investicijų grąžos viršijimo dydžio, palyginti su Tarybos nustatyta investicijų grąža, vertinimą	2021 m. rugsėjo 17 d. vyko Tarybos organizuotas Metodikos projekto nuostatų, susijusių su LRAIC metodologinių gairių įgyvendinimu, LRAIC modelio ir jo pagrindu gautų rezultatų viešas pristatymas suinteresuotoms šalims (toliau – Pristatymas). Šio Pristatymo metu buvo indikuota apie šiuos svarbius Bendrovės veiklai aspektus bei reguliavimo pokyčius: 1) patvirtinta, kad reguliacinių principų pokytis reguliuojamos turto bazės (toliau – RAB) dalyje turi itin reikšmingą neigiamą efektą Bendrovei; 2) patvirtinta, kad tvarus ir kitose šalyse veiklą vykdančių panašių reguliuojamų įmonių skolos lygis, t. y. grynosios skolos ir EBITDA (toliau – D/EBITDA) santykis neviršija 6–6,5x; 3) patvirtinta, kad, skirtingai nuo šiuo metu galiojančio reglamentavimo, viešajai konsultacijai paskelbto Metodikos projekto 23 punkte siūloma įtvirtinti naują investicijų grąžos ir nusidėvėjimo retrospektyvios korekcijos mechanizmą. Kaip ir buvo nurodyta, 2021 m. rugsėjo 17 d. AB „Ignitis grupė“ (toliau – Grupė) išplatintame	14. Įvertinusi papildomų lėšų poreikį investicijoms į LRAIC modelio optimizuotus (Metodikos 11.1 papunktis), LRAIC modelio neoptimizuotus (Metodikos 11.2 papunktis) pagrindinius tinklo elementus ir pagalbinus tinklo elementus per reguliavimo laikotarpį atlikti, Taryba gali numatyti papildomą dedamąją, skirtą investicijoms į minėtus tinklo elementus įgyvendinti, siekiant užtikrinti būtiną investicijų apimtį į LRAIC modelyje įtrauktų pagrindinių tinklo elementų ir iki reguliavimo laikotarpio pradžios į eksploataciją įvestų pagalbinių tinklo elementų atstatymą. Papildoma dedamoji nustatoma įvertinus skirtumą tarp LRAIC modelio optimizuotiems pagrindiniams tinklo elementams ir pagalbiniam tinklo elementams būtinų kapitalo išlaidų (toliau – CAPEX) poreikio ir Įmonės nusidėvėjimo sąnaudų ir kitų prieinamų finansavimo šaltinių minėtoms investicijoms atlikti atitinkamais metais. Įvertinusi papildomų lėšų poreikį investicijoms per reguliavimo laikotarpį atlikti, Taryba numato papildomą dedamąją, skirtą Įmonės 10 metų investicijų plane numatytoms investicijoms į LRAIC modelio optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius ir pagalbinus tinklo elementus bei naujų vartotojų, įskaitant gaminančius vartotojus,

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>(Metodikos 24.1 papunktyje nustatyto periodiškumu), nustačiusi, kad Įmonei skirta papildoma dedamoji buvo naudota kitu nei šiame punkte nustatyto tikslu, gali priimti sprendimą Įmonei skirtą šiame punkte numatytą papildomą dedamąją gražinti vartotojams.</p> <p>23. Kai Įmonės reguliavimo laikotarpio pradžios metai ankstesni nei 2021 m., apskaičiuojant protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos viršijimo dydį, palyginti su nustatyta investicijų graža, atsižvelgiant į taikytinų koregavimo koeficientų įtaką, skaičiuojama po reguliuojamos veiklos pirmų dvejų reguliavimo laikotarpio metų, o vėliau – po penkerių reguliavimo laikotarpio metų ir, jeigu būtų pratęstas reguliavimo laikotarpis, viso reguliavimo laikotarpio (įskaitant pratęstą reguliavimo laikotarpio laikotarpį), kuriuo mažinamas reguliuojamos veiklos leistinas pajamų lygis ateinantiems metams, įvertinama:</p> <p>23.1. Įmonės uždirbta faktinė graža iš reguliuojamos veiklos;</p> <p>23.2. Įmonės gautos papildomos pajamos, susijusios su reguliuojamų paslaugų ir (ar) produktų teikimu, kuriems teikti naudojami ar nenaudojami reguliuojamos veiklos išteklių;</p> <p>23.3. sąnaudų, kuriems Taryba nustatė atitinkamus normatyvus Metodikos 7–12 punktuose nurodytoms sąnaudų grupėms, viršijimo suma, kuri apskaičiuojama Metodikos nustatyta tvarka;</p> <p>23.4. Įmonės nukrypus nuo Tarybos nustatytą rodiklių, priežastys, lemiančios jų veiklos efektyvumą;</p>	<p>esminiame pranešime (nuoroda), preliminariu vertinimu, tokios korekcijos už 2016–2021 m. įtaka (suma, kuria būtų mažinamas ESO ateityje nustatomas reguliuojamos veiklos pajamų lygis) sudarytų apie 160 mln. eurų, o, kaip nurodyta Pristatymo metu, tai lemtų Bendrovės D/EBITDA santykio didėjimą naujo reguliavimo laikotarpio metu iki 8,6x, t. y. ženkliai viršijantį konsultantų nurodytą įprastinį maksimalų D/EBITDA dydį (6–6,5x);</p> <p>4) pastebėta, kad Metodikos projekte siūlomos numatyti papildomos dedamosios paskirtis yra kompensuoti neigiamus retrospektyviai atliekamos korekcijos padarinius bei neigiamus pokyčių padarinius RAB dalyje bei taip suteikti operatoriui reikalingą finansavimą investicijoms.</p> <p>Primintina, kad Taryba, skaičiuodama elektros energijos skirstymo paslaugos kainų viršutinės ribas 2019 metams, atliko teisiškai nepagrįstą su LRAIC turto investicijomis susijusią nusidėvėjimo bei investicijų gražos korekciją, dėl kurios Bendrovė kreipėsi į teismą. Skundo Bendrovė atsisakė Tarybos pateikto išaiškinimo pagrindu (nuoroda). Taryba 2018 m. gruodžio 14 d. rašte Nr. R2-(E)-2686 Bendrovei pateikė išaiškinimą, kad „atliktų korekcijų įtaka bus įvertinta nustatant ateinančio reguliavimo periodo kainų viršutinės ribas ir toliau – naujam reguliavimo periodui nustatant atitinkamus skirstymo tinklo optimizavimo rodiklius – taikant LRAIC modelį skirstymo paslaugų kainų nustatymo tikslais, siekiant išlaikyti integralų pagrįstų ir būtinų investicijų į LRAIC modeliu optimizuoto turto atnaujinimą finansavimo lygį“. Be to, Taryba minėtame rašte patikino, jog nepriklausomai nuo to, kad buvo atliktas perskaičiavimas už 2016–</p>	<p>plėtrai atlikti. Šios papildomos dedamosios dydis nustatomas kiekvieniems reguliavimo periodo metams atsižvelgiant į planuojamą Įmonės grynosios finansinės skolos (D) ir pelno prieš mokesčius, palūkanas, nusidėvėjimą ir amortizaciją (EBITDA) santykio reikšmę, siekiant, kad reguliavimo periodu ji neviršytų 6,5 ribos:</p> $\frac{D}{(EBITDA + Papildoma\ dedamoji)} \leq 6,5$ <p>Grynoji finansinė skola (D) skaičiuojama pagal prognozuojamą ataskaitinio laikotarpio grynosios finansinės skolos metų pabaigai dydį, vėlesniais laikotarpiais koreguojant pagal faktinį audituotose ataskaitose numatytą rodiklio dydį. Grynoji finansinė skola skaičiuojama prie ilgalaikių paskolų ir obligacijų pridedant ilgalaikių paskolų einamųjų metų dalį bei trumpalaikes paskolas ir atimant pinigų ir pinigų ekvivalentų dydį.</p> <p>Pelnas prieš mokesčius, palūkanas, nusidėvėjimą ir amortizaciją (EBITDA) skaičiuojama kaip planuojama įmonės reguliuojamos veiklos metinė nusidėvėjimo ir investicijų gražos dydžių suma, įtraukta į reguliuojamų paslaugų kainas:</p> $EBITDA = N_t + ROI_t$ <p>N_t – planuojamos t metų nusidėvėjimo sąnaudos, EUR; ROI_t – investicijų graža, apskaičiuota taikant Tarybos t metų nustatytą investicijų gražos normą nuo reguliuojamos turto bazės metų pradžiai, EUR.</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>23.5. praėjusių laikotarpių investicijų gražos korekcijos, nustatytos Tarybos sprendimu;</p> <p>23.6. nuokrypis nuo su Taryba suderintų OPEX projektų apimties, numatytos derinant atitinkamą OPEX projektą;</p> <p>23.7. faktinė reguliuojamo turto, apskaityto atstatomaisiais kaštais, vertė metų pradžiai, kuri naudojama suskaičiuoti faktinei leistinai investicijų gražai įvertinti ir nustatoma pagal reguliuojamosios veiklos ataskaitų duomenis. Tokiu būdu įvertinamas skirtumas tarp atitinkamo laikotarpio prognozuojamo ir faktinio reguliuojamo turto vertės dydžio.</p> <p>23.8. skirtumas tarp LRAIC modelio optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų nusidėvėjimo ir investicijų gražos lygio ir faktinio nusidėvėjimo bei investicijų gražos lygio, susijęs su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus (praėjusį reguliavimo periodą į LRAIC modelį įtraukti ir optimizuoti pagrindiniai tinklo elementai) ir neoptimizuotus (praėjusį reguliavimo periodą į LRAIC modelį įtraukti, bet neoptimizuoti pagrindiniai tinklo elementai) pagrindinius tinklo elementus. Tuomet protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos viršijimo dydį sudaro tokios dedamosios:</p> $K_i = K_{OC,i} + K_{LRAICx,i}(11)$ <p>čia:</p> <p>K_i – i-tosios paslaugos Tarybos apskaičiuotas leistinos protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos viršijimas, EUR;</p> <p>$K_{OC,i}$ - i-tosios paslaugos Tarybos apskaičiuotas leistinos protingumo kriterijų</p>	<p>2018 m., LRAIC apskaitos modelis bus taikomas ir ateityje (reguliacinė aplinka iš esmės nesikeis).</p> <p>Metodikos projekto 14 punkte nurodoma: „Papildoma dedamoji nustatoma įvertinus skirtumą tarp LRAIC modelio optimizuotiems pagrindiniams tinklo elementams ir pagalbiniais tinklo elementams būtinų kapitalo išlaidų (toliau – CAPEX) poreikio ir Įmonės nusidėvėjimo sąnaudų ir kitų prieinamų finansavimo šaltinių minėtoms investicijoms atlikti atitinkamais metais.“ Pagal pateiktą formuluotę, skaičiuojant papildomos dedamosios dydį numatoma lyginti tik atstatymo investicijas (be plėtros) su visu Įmonės nusidėvėjimu (apima atstatymą ir plėtrą). Atitinkamai, papildoma dedamoji bus mažesnė nei lyginant atstatymo investicijas su atstatymo investicijų nusidėvėjimu. Dėl to mažėtų Bendrovei skiriamas papildomas pinigų srautas, atitinkamai vidutinis 2022–2026 m. įsiskolinimo koeficientas didėtų iki netvaraus lygio.</p> <p>Keičiant reguliavimą svarbu užtikrinti, kad Bendrovės finansinis pajėgumas bei veiklos rodikliai sudarytų galimybes užsitikrinti finansavimą rinkoje ir išlaikyti tvarius finansinius ir veiklos rodiklius, kaip antai, toleruotiną skolos lygį (6–6,5x D/EBITDA santykį).</p> <p>Siekiant išvengti aukščiau nurodytų neigiamų padarinių bei išlaikyti reguliacinės aplinkos tvarumą ir nuoseklumą, Bendrovė siūlo papildomos dedamosios dydį sieti su papildomu kriterijumi – įsiskolinimo rodiklio D/EBITDA dydžiu, t. y. Metodikos projekto 14 punkte nurodyti, kad „papildoma dedamoji nustatoma atsižvelgiant į Įmonės planuojamą vidutinį įsiskolinimo rodiklį D/EBITDA, siekiant, kad jis neviršytų 6,5x ribos“.</p> <p>Taip pat Bendrovė atkreipia dėmesį į tai, kad naujais Metodikos projekto 23.6–23.8 papunkčiais yra teisiškai nepagrįstai</p>	<p>Taryba, atlikdama investicijų gražos viršijimo dydžio, palyginti su Tarybos nustatyta investicijų graža, vertinimą (Metodikos 24.1 papunktyje nustatytu periodiškumu), nustačiusi, kad Įmonei skirta papildoma dedamoji buvo naudota kitu nei šiame punkte nustatytu tikslu, arba papildomos dedamosios dydis lėmė geresnį nei planuota įsiskolinimo rodiklio D/EBITDA dydį, gali priimti sprendimą Įmonei skirtą šiame punkte numatytą papildomą dedamąją gražinti vartotojams.</p> <p>23. Kai Įmonės reguliavimo laikotarpio pradžios metai ankstesni nei 2021 m., apskaičiuojant protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos viršijimo dydį, palyginti su nustatyta investicijų graža, atsižvelgiant į taikytinų koregavimo koeficientų įtaką, skaičiuojamą po reguliuojamos veiklos pirmų dvejų reguliavimo laikotarpio metų, o vėliau – po penkerių reguliavimo laikotarpio metų ir, jeigu būtų pratęstas reguliavimo laikotarpis, viso reguliavimo laikotarpio (įskaitant pratęstą reguliavimo laikotarpio laikotarpį), kuriuo mažinamas reguliuojamos veiklos leistinas pajamų lygis ateinantiems metams, įvertinama:</p> <p>23.1. Įmonės uždirbta faktinė graža iš reguliuojamos veiklos;</p> <p>23.2. Įmonės gautos papildomos pajamos, susijusios su reguliuojamų paslaugų ir (ar) produktų teikimu, kuriems teikti naudojami ar nenaudojami reguliuojamos veiklos ištekliai;</p> <p>23.3. sąnaudų, kuriems Taryba nustatė atitinkamus normatyvus Metodikos 7–1210 punktuose nurodytoms sąnaudų grupėms, viršijimo suma, kuri apskaičiuojama Metodikos nustatyta tvarka;</p> <p>23.4. Įmonėms nukrypus nuo Tarybos nustatytų rodiklių, priežastys, lemiančios jų veiklos efektyvumą;</p> <p>23.5. praėjusių laikotarpių investicijų gražos korekcijos, nustatytos Tarybos sprendimu;</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>atitinkančios investicijų gražos viršijimas dėl kitų priežasčių nei apskaičiuotų korekcijoje $K_{LRAICx,i}$, EUR;</p> <p>$K_{LRAICx,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija, susijusi su skirtumu tarp LRAIC modelio optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų nusidėvėjimo ir investicijų gražos lygio ir faktinio nusidėvėjimo bei investicijų gražos lygio, susijusio su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR, kuri apskaičiuojamas kaip Įmonės <i>i</i>-tosios paslaugos leistinų pajamų korekcija pagal formulę:</p> $K_{LRAICx,i} = K_{ROI LRAICx,i} + K_{DLRAICx,i} \quad (12)$ <p>čia:</p> <p>$K_{LRAICx,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija, susijusi su skirtumu tarp LRAIC modelio optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų nusidėvėjimo ir investicijų gražos lygio ir faktinio nusidėvėjimo bei investicijų gražos lygio, susijusio su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR;</p> <p>$K_{ROI LRAICx,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija dėl skirtumo tarp LRAIC modelio investicijų gražos lygio ir faktinio investicijų gražos lygio, susijusio su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR;</p> <p>$K_{DLRAICx,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija dėl skirtumo tarp LRAIC modelio nusidėvėjimo sąnaudų lygio ir faktinio</p>	<p>sudaromos prielaidos teisės akto taikymui atgal, atsižvelgiant į tai, kad nuostata numatoma, jog gali būti daromos korekcijos už ankstesnį reguliavimo laikotarpį („Kai Įmonės reguliavimo laikotarpio pradžios metai ankstesni nei 2021 m. <...>“), šias korekcijas darant pagal reguliavimo periodo pabaigoje įtvirtinamus kriterijus, t. y. tokius kriterijus, kurie nebuvo žinomi iki reguliavimo periodo pradžios. Toks reglamentavimas prieštarauja konstituciniam teisinės valstybės principui ir vienam iš esminių teisės principų – teisės aktai atgal negalioja (<i>lex retro non agit</i>). Nuosekliai formuojamoje Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje nurodoma, kad, konstitucinis teisinės valstybės principas suponuoja <i>inter alia</i> įvairius reikalavimus teisėkūros subjektams: teisėkūros subjektai teisės aktus gali leisti tik neviršydami savo įgaliojimų; kad teisinių santykių subjektai galėtų savo elgesį orientuoti pagal teisės reikalavimus, teisinis reguliavimas turi būti santykinai stabilus; teisės aktuose neturi būti nuostatų, vienu metu skirtingai reguliuojančių tuos pačius visuomeninius; teisės aktų galia turi būti nukreipta į ateitį, įstatymų ir kitų teisės aktų grįžtamoji galia neleidžiama (<i>lex retro non agit</i>), nebent teisės aktu būtų sušvelninama teisinių santykių subjekto padėtis ir kartu nebūtų pakenkiama kitiems teisinių santykių subjektams (<i>lex benignior retro agit</i>). Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, siūlytina Metodikos projekto 23.6–23.8 papunkčių atsisakyti.</p> <p>Atkreipiame dėmesį, kad aukščiau nurodyti Bendrovės siūlymai sudarytų prielaidas Bendrovės įsiskolinimo rodiklį (D/EBITDA santykį) 2022–2026 m. laikotarpiu išlaikyti maksimalaus leistino intervalo 6–6,5x ribose, o taip pat užtikrintų 2022 m. skirstymo paslaugos kainos viršutinės ribos mažėjimą bei reguliavimo tvarumą ir nuoseklumą, taip pat sudarydamos sąlygas įgyvendinti energetikos transformacijai būtinas investicijas bei</p>	<p>23.6. nuokrypis nuo su Taryba suderintų OPEX projektų apimties, numatytos derinant atitinkamą OPEX projektą;</p> <p>23.7. faktinė reguliuojamo turto, apskaityto atstatomaisiais kaštais, vertė metų pradžiai, kuri naudojama suskaičiuoti faktinei leistinai investicijų gražai įvertinti ir nustatoma pagal reguliuojamosios veiklos ataskaitų duomenis. Tokiu būdu įvertinamas skirtumas tarp atitinkamo laikotarpio prognozuojamo ir faktinio reguliuojamo turto vertės dydžio.</p> <p>23.8. skirtumas tarp LRAIC modelio optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų nusidėvėjimo ir investicijų gražos lygio ir faktinio nusidėvėjimo bei investicijų gražos lygio, susijęs su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus (praėjusį reguliavimo periodą į LRAIC modelį įtraukti ir optimizuoti pagrindiniai tinklo elementai) ir neoptimizuotus (praėjusį reguliavimo periodą į LRAIC modelį įtraukti, bet neoptimizuoti pagrindiniai tinklo elementai) pagrindinius tinklo elementus. Tuomet protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos viršijimo dydį sudaro tokios dedamosios:</p> $K_i = K_{OC,i} + K_{LRAICx,i} \quad (11)$ <p>čia:</p> <p>K_i – <i>i</i>-tosios paslaugos Tarybos apskaičiuotas leistinos protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos viršijimas, EUR;</p> <p>$K_{OC,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos Tarybos apskaičiuotas leistinos protingumo kriterijų atitinkančios investicijų gražos viršijimas dėl kitų priežasčių nei apskaičiuotų korekcijoje $K_{LRAICx,i}$, EUR;</p> <p>$K_{LRAICx,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija, susijusi su skirtumu tarp LRAIC modelio optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų nusidėvėjimo ir investicijų gražos lygio ir faktinio nusidėvėjimo bei investicijų gražos lygio, susijusio su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>nusidėvėjimo sąnaudų lygio, susijusių su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusio reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR.</p>	<p>išlaikyti palaikančios ir stabilios reguliacinės aplinkos įvaizdį investuotojų (įskaitant tarptautinius investuotojus) atžvilgiu.</p> <p>Papildomai pastebėtina, kad Metodikos 14 punktas taip pat tikslintinas atsižvelgiant į šios lentelės 1.2 papunktyje nurodytą pastabą, vietoje teisiškai neapibrėžto „Taryba gali numatyti“ vartojant „Taryba numato“ papildomą dedamąją.</p>	<p>modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR, kuri apskaičiuojamas apskaičiuojama kaip įmonės i-tosios paslaugos leistinių pajamų korekcija pagal formulę:</p> $K_{LRAICx,t} = K_{ROILRAICx,t} + K_{DLRAICx,t} \quad (12)$ <p>čia:</p> <p>$K_{LRAICx,t}$ – i-tosios paslaugos korekcija, susijusi su skirtumu tarp LRAIC modelio optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų nusidėvėjimo ir investicijų gražos lygio ir faktinio nusidėvėjimo bei investicijų gražos lygio, susijusio su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR;</p> <p>$K_{ROILRAICx,t}$ – i-tosios paslaugos korekcija dėl skirtumo tarp LRAIC modelio investicijų gražos lygio ir faktinio investicijų gražos lygio, susijusio su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusį reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR;</p> <p>$K_{DLRAICx,t}$ – i-tosios paslaugos korekcija dėl skirtumo tarp LRAIC modelio nusidėvėjimo sąnaudų lygio ir faktinio nusidėvėjimo sąnaudų lygio, susijusių su faktiškai atliktomis investicijomis į LRAIC modelio praėjusio reguliavimo laikotarpį optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, EUR.</p>
1.14.	<p>17. Jeigu dėl įmonės, kurios reguliavimo periodo pradžios metai vėlesni nei 2021 m., veiklos efektyvumo, t. y. dėl OPEX su efektyvinimo vykdant reguliuojamą veiklą reguliuojamos veiklos pirmų dvejų reguliavimo laikotarpio metų, o vėliau – ketverių reguliavimo laikotarpio metų ir visų reguliavimo laikotarpio metų (įskaitant</p>	<p>Siekiant rezultatyviai skatinti energetikos įmonės savo veikloje ieškoti priemonių veiklos efektyvinimui paskatos dydis turi atitikti efektyvumo priemones dydį, t. y. skatinimo priemonės turi būti pakankamos, kad įmonės būtų motyvuotos atlikti pokyčius savo veikloje ir tie pokyčiai duotų akivaizdžią pridėtinę vertę galutiniams vartotojams.</p>	<p>17. Jeigu dėl įmonės, kurios reguliavimo periodo pradžios metai vėlesni nei 2021 m., veiklos efektyvumo, t. y. dėl OPEX su efektyvinimo vykdant reguliuojamą veiklą reguliuojamos veiklos pirmų dvejų reguliavimo laikotarpio metų, o vėliau – ketverių reguliavimo laikotarpio metų ir visų reguliavimo laikotarpio metų (įskaitant pratęstą reguliavimo laikotarpį) faktinės OPEX sąnaudos,</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>pratęstą reguliavimo laikotarpį) faktinės OPEX sąnaudos, įvertinus taikytinų koregavimų įtaką, yra mažesnės už atitinkamų metų nustatytas OPEX sąnaudas, šios veiklos atitinkamų metų leistina investicijų graža didinama 50 proc. OPEX sąnaudų sutaupymo dėl veiklos efektyvumo, kurį Įmonė įrodė Tarybai, suma, kuri apskaičiuojama pagal formulę:</p> $G_{1,i} = \frac{(OPEX_{nustatytos,i} - OPEX_{faktinės,i})}{2} (9)$ <p>čia: $G_{1,i}$ – suma, kuria didinama i-tosios paslaugos investicijų gražos riba, EUR; $OPEX_{nustatytos,i}$ – nustatyta OPEX apimtis per atitinkamus (pirmus dujus ir ketverius, viso laikotarpio) reguliavimo laikotarpio metus, priskirtina i-tajai paslaugai, EUR; $OPEX_{faktinės,i}$ – faktinė OPEX apimtis per atitinkamus (pirmus dujus ir ketverius, viso laikotarpio) reguliavimo laikotarpio metus, priskirtina i-tajai paslaugai, EUR.</p>	<p>Todėl siūlome palikti esantį skatinamąjį reguliavimą ir jį pritaikyti gamtinių dujų sektoriui.</p>	<p>įvertinus taikytinų koregavimų įtaką, yra mažesnės už atitinkamų metų nustatytas OPEX sąnaudas, šios veiklos atitinkamų metų leistina investicijų graža didinama 50 proc. OPEX sąnaudų sutaupymo dėl veiklos efektyvumo, kurį Įmonė įrodė Tarybai, suma, kuri apskaičiuojama pagal formulę:</p> $G_{1,i} = \frac{(OPEX_{nustatytos,i} - OPEX_{faktinės,i})}{2} (9)$ <p>$G_{1,i} = OPEX_{nustatytos,i} - OPEX_{faktinės,i} (9)$</p> <p>čia: $G_{1,i}$ – suma, kuria didinama i-tosios paslaugos investicijų gražos riba, EUR; $OPEX_{nustatytos,i}$ – nustatyta OPEX apimtis per atitinkamus (pirmus dujus ir ketverius, viso laikotarpio) reguliavimo laikotarpio metus, priskirtina i-tajai paslaugai, EUR; $OPEX_{faktinės,i}$ – faktinė OPEX apimtis per atitinkamus (pirmus dujus ir ketverius, viso laikotarpio) reguliavimo laikotarpio metus, priskirtina i-tajai paslaugai, EUR.</p>
1.15.	<p>20. Įmonių veiklos efektyvinimu nėra laikoma: <...> 20.5. skirtumas tarp Taryba suderintų OPEX projektų ir faktinės šių projektų vertės.</p>	<p>Nėra aišku, kodėl skirtumas tarp su Taryba suderintų OPEX projektų ir faktinės šių projektų vertės nėra laikomas įmonių veiklos efektyvinimo dalimi. Dėl atliktų tam tikrų sprendimų atitinkamo tiek OPEX, tiek CAPEX projekto įgyvendinimo metu, gali būti pasiekiamas didesnis sutaupymas nei buvo planuota. Todėl skirtumas tarp planuoto sutaupymo ir faktinio sutaupymo gali būti laikytinas efektyvumu.</p> <p>Jei į pastabą būtų neatsižvelgta, atkreipiame dėmesį, kad Metodikos projekto 20.5 papunktyje po žodžio „tarp“ įrašytinas žodis „su“.</p>	<p>20.5. skirtumas tarp Taryba suderintų OPEX projektų ir faktinės šių projektų vertės.</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
1.16.	<p>22. Kai Įmonės veiklos reguliavimo laikotarpio pradžios metai vėlesni nei 2021 m., Elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslaugų leistina investicijų grąža po reguliavimo laikotarpio, įskaitant reguliavimo laikotarpio pratęsimus, sumažinama praėjusiam ataskaitiniam laikotarpiui atitinkamai už kiekvieną persiuntimo patikimumo rodiklį:</p> <p>22.1. 1 proc., jei persiuntimo patikimumo rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo nuo 5 iki 10 proc., palyginti su Tarybos nustatytu minimaliu lygiu kartu su rodiklio pagerėjimo užduotimi;</p> <p>22.2. 2 proc., jei persiuntimo patikimumo rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo daugiau nei 10 proc., palyginti su Tarybos nustatytu minimaliu lygiu kartu su rodiklio pagerėjimo užduotimi.</p>	<p>Jei Metodikos projekto 22 punkte turima galvoje Elektros energijos persiuntimo patikimumo ir paslaugų kokybės rodiklių aprašo, patvirtinto Tarybos 2009 m. birželio 11 d. nutarimu Nr. O3-75, 11 punkte nurodoma persiuntimo patikimumo kokybės rodiklių lygių pagerinimo užduotis (pagerėjimo intervalas), siūlytina, siekiant teisinio aiškumo ir atsekamumo Metodikos projekte vartotoji tokią pačią sąvoką.</p>	<p>22. Kai Įmonės veiklos reguliavimo laikotarpio pradžios metai vėlesni nei 2021 m., Elektros energijos perdavimo ir skirstymo paslaugų leistina investicijų grąža po reguliavimo laikotarpio, įskaitant reguliavimo laikotarpio pratęsimus, sumažinama praėjusiam ataskaitiniam laikotarpiui atitinkamai už kiekvieną persiuntimo patikimumo rodiklį:</p> <p>22.1. 1 proc., jei persiuntimo patikimumo rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo nuo 5 iki 10 proc., palyginti su Tarybos nustatytu minimaliu lygiu kartu su rodiklio pagerėjimo užduotimi;</p> <p>22.2. 2 proc., jei persiuntimo patikimumo rodiklis, kuriam nustatytas minimalus lygis, pablogėjo daugiau nei 10 proc., palyginti su Tarybos nustatytu minimaliu lygiu kartu su rodiklio pagerėjimo užduotimi.</p>
1.17.	<p>23.7. faktinė reguliuojamo turto, apskaityto atstatomaisiais kaštais, vertė metų pradžiai, kuri naudojama suskaičiuoti faktinei leistinai investicijų grąžai įvertinti ir nustatoma pagal reguliuojamosios veiklos ataskaitų duomenis. Tokiu būdu įvertinamas skirtumas tarp atitinkamo laikotarpio prognozuojamo ir faktinio reguliuojamo turto vertės dydžio.</p>	<p>Jei būtų neatsižvelgta į 1.13 pastabą, siekiant teisinio aiškumo, siūlome patikslinti Metodikos projekto 23.7 papunktį nurodant, kad vertinami faktiniai dydžiai.</p>	<p>23.7. faktinė reguliuojamo turto, apskaityto atstatomaisiais kaštais, vertė metų pradžiai, kuri naudojama suskaičiuoti faktinę leistiną investicijų grąžą faktinei leistinai investicijų grąžai įvertinti ir nustatoma pagal reguliuojamosios veiklos ataskaitų duomenis. Tokiu būdu įvertinamas skirtumas tarp atitinkamo laikotarpio prognozuojamo ir faktinio reguliuojamo turto vertės dydžio;-</p>
1.18.	<p>24.2.3. jei Tarybai atlikdama vertinimą po reguliuojamos veiklos pirmų dvejų reguliavimo laikotarpio metų, o vėliau – po ketverių reguliavimo laikotarpio metų bus nustatyti skirtumai tarp investicijų lygio, nustatyto pagal LRAIC modelį, ir faktinio Įmonės investicijų lygio į LRAIC modelio optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus, Taryba gali atsižvelgti į susidariusius skirtumus,</p>	<p>Kadangi LRAIC modelis yra ilgalaikis finansavimo modelis, siūlome vertinimą atlikti už visą reguliavimo periodą, kadangi atskirais metais galimi svyravimai padarytas korekcijas po dvejų metų gali tekti atstatyti kitais metais, taip didinant administracinę našą tiek Tarybai, tiek Bendrovei. Taip pat papildomos korekcijos mažintų Bendrovės pajamų lygį ir galimybes investuoti tolesniais reguliavimo periodo metais.</p>	<p>24.2.3. jei Tarybai atlikdama vertinimą po reguliuojamos veiklos pirmų dvejų reguliavimo laikotarpio metų, o vėliau – po ketverių reguliavimo laikotarpio metų bus nustatyti skirtumai tarp investicijų lygio, nustatyto pagal LRAIC modelį, ir faktinio Įmonės investicijų lygio į LRAIC modelio optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius ir pagalbinus tinklo elementus, Taryba gali atsižvelgti į susidariusius skirtumus, koreguodama</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>koreguodama leistinas nusidėvėjimo sąnaudas ir investicijų grąžą:</p> <p>24.2.3.1. jei faktinis Įmonės investicijų lygis į LRAIC modeliu optimizuotus ir neoptimizuotus tinklo elementus yra mažesnis už investicijų lygį, nustatytą pagal LRAIC modelį, ir absoliutus skirtumas tarp faktinio investicijų lygio (finansinės vertės ar kiekių) ir investicijų lygio, nustatyto pagal LRAIC modelį kiekvienais metais:</p> <p>24.2.3.1.1. neviršija 20 proc. – Taryba korekcijos neatlieka;</p> <p>24.2.3.1.2. viršija 20 proc. – Taryba gali inicijuoti papildomą investicijų lygio vertinimą ir gali susidariusiu skirtumu sumažinti leistiną reguliuojamo turto vertę, nusidėvėjimą nusidėvėjimo sąnaudas ir investicijų grąžą;</p>	<p>Taip pat nuostata koreguotina atsižvelgiant į aukščiau nurodytą pasiūlymą dėl Metodikos projekto 14 punkto tobulinimo.</p> <p>Jeigu Taryba neatsižvelgtų į siūlymą vertinti už reguliavimo periodą, reikėtų svarstyti galimybę nustatyti didesnę nei 20 proc. nuokrypio ribą, kadangi 20 proc. nuokrypio riba yra itin žema.</p> <p>Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nėra aišku, kaip bus traktuojama situacija, kai skirtumas tarp faktinio investicijų lygio (finansinės vertės ar kiekių) ir investicijų lygio, nustatyto pagal LRAIC modelį kiekvienais metais yra <u>lygus</u> 20 proc.</p>	<p>leistinas nusidėvėjimo sąnaudas ir investicijų grąžą:</p> <p>24.2.3.1. jei faktinis Įmonės investicijų lygis į LRAIC modeliu optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus ir pagalbinus tinklo elementus yra mažesnis už investicijų lygį, nustatytą pagal LRAIC modelį, ir absoliutus skirtumas tarp faktinio investicijų lygio (finansinės vertės ar kiekių) ir investicijų lygio, nustatyto pagal LRAIC modelį kiekvienais metais už reguliavimo periodą: <...></p>
1.19.	<p>24.2.4. Korekcija, susijusi su skirtumais tarp planuojamo LRAIC modelio nusidėvėjimo sąnaudų ir investicijų grąžos lygio, ir faktinio LRAIC modeliu optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų nusidėvėjimo bei investicijų grąžos lygio, susijusio su investicijomis, nustatytomis pagal LRAIC modelį reguliavimo laikotarpiui, ir su korekcijomis už praėjusį reguliavimo laikotarpį, skaičiuojama pagal šią formulę:</p> $K_{LRAIC,i} = K_{LRAICy,i} + K_{LRAICa,i} + K_{LRAICb,i} \quad (13)$ <p>čia:</p> <p>$K_{LRAIC,i}$ – i-tosios paslaugos korekcija, susijusi su skirtumais tarp LRAIC modelio planuoto nusidėvėjimo ir investicijų grąžos lygio ir faktinio LRAIC modelio optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo</p>	<p>Atsižvelgiant į tai, kad ši nuostata iš esmės taikytina naujam reguliavimo periodui, nėra aišku, kas turima mintyje vartojant sąvoką „už praėjusį reguliavimo laikotarpį“ (ar 2022–2023 (vertinimo laikotarpis) ar vis tik 2016–2021).</p>	<p>Prašome paaiškinti ir (ar) atitinkamai patikslinti nuostatą.</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>elementų nusidėvėjimo ir investicijų grąžos lygio, LRAIC modelio reguliavimo laikotarpiu nustatytų investicijų atžvilgiu, ir su viso praėjusio reguliavimo laikotarpio korekcija, EUR;</p> <p>$K_{LRAICy,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija, susijusi su skirtumais tarp LRAIC modelio planuoto nusidėvėjimo ir investicijų grąžos lygio ir faktinio nusidėvėjimo ir investicijų grąžos lygio, LRAIC modeliu <u>praėjusi reguliavimo laikotarpj</u> nustatytų investicijų atžvilgiu, EUR (koregavimas, nustatytas visam ankstesniam reguliavimo laikotarpiui);</p> <p>$K_{LRAICa,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija dėl skirtumo tarp planuojamo LRAIC investicijų grąžos lygio ir faktinio investicijų grąžos lygio LRAIC modeliu einamuoju reguliavimo laikotarpiu nustatytų investicijų atžvilgiu, EUR;</p> <p>$K_{LRAICb,i}$ – <i>i</i>-tosios paslaugos korekcija dėl skirtumo tarp planuojamo LRAIC nusidėvėjimo lygio ir faktinio nusidėvėjimo lygio LRAIC modeliu einamuoju reguliavimo periodu nustatytų investicijų atžvilgiu, EUR;</p>		
1.20.	<p>24.2.5. Jei korekcija yra reikšminga ir daro neigiamą poveikį vartotojų kainų stabilumui, Taryba gali nuspręsti korekciją išdėstyti per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį. Kai korekcija daroma esant mažesnei faktiškai įvykdytų investicijų į LRAIC modelio optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus apimčiai palyginti su LRAIC modelių sumodeliuota investicijų apimtimi į LRAIC optimizuotus pagrindinius tinklo elementus ir Taryba nusprendžia korekciją išdėstyti per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį, pirmais ir vėlesniais metais įvertinama po pirmų metų grąžintinių sumų</p>	<p>Metodikos projekte siūloma pinigų kainos nustatymui taikyti skolinto kapitalo kainos viršutinę ribą, nurodytą Tarybos tinklalapio skiltyje „WACC skaičiavimo duomenys“ (toliau – palūkanų norma). Tarybos tinklapyje pateikiama informacija, jog skolinto kapitalo kainos viršutinė riba yra vertinama pagal Lietuvos banko skelbiamus duomenis.</p> <p>Siekiant nesukurti Bendrovei papildomo finansavimo trūkumo, kadangi palūkanoms Bendrovė skolintųsi ir patirtų palūkanų kaštus pagal faktinę Bendrovės palūkanų normą, siūlytina taikyti ne Lietuvos banko nustatytą, o faktinę Bendrovės palūkanų normą.</p>	<p>24.2.5. Jei korekcija yra reikšminga ir daro neigiamą poveikį poveikį vartotojų kainų stabilumui, Taryba gali nuspręsti korekciją išdėstyti per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį. Kai korekcija daroma esant mažesnei faktiškai įvykdytų investicijų į LRAIC modelio optimizuotus ir neoptimizuotus pagrindinius tinklo elementus apimčiai palyginti su LRAIC modelių sumodeliuota investicijų apimtimi į LRAIC optimizuotus pagrindinius tinklo elementus ir Taryba nusprendžia korekciją išdėstyti per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį, pirmais ir vėlesniais metais įvertinama po pirmų metų grąžintinių sumų pinigų kaina. Pinigų kainos nustatymui taikoma faktinė skolinto kapitalo kainos viršutinė riba</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	<p>pinigų kaina. Pinigų kainos nustatymui taikoma skolinto kapitalo kainos viršutinė riba, nurodyta Tarybos tinklalapio skiltyje „WACC skaičiavimo duomenys“ (toliau – palūkanų norma). Nustatant antrų ir vėlesnių metų gražintinų sumų pinigų kainą, tos dalies, kuri gražinama t metais, pinigų kainai apskaičiuoti taikoma 1/2 palūkanų normos.</p> <p><...></p> <p>26. Kai Metodikos 23-25 punkte numatyta tvarka apskaičiuotos investicijų gražos, viršijančios Tarybos nustatytą dydį, gražinimas išdėstomas per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį, pirmais ir vėlesniais metais įvertinama po pirmų metų gražintinų sumų pinigų kaina. Pinigų kainos nustatymui taikoma skolinto kapitalo kainos viršutinė riba, nurodyta Tarybos tinklalapio skiltyje „WACC skaičiavimo duomenys“ (toliau – palūkanų norma). Nustatant antrų ir vėlesnių metų gražintinų sumų pinigų kainą, tos dalies, kuri gražinama t metais, pinigų kainai apskaičiuoti taikoma 1/2 palūkanų normos.</p>		<p>kaina, nurodyta Tarybos tinklalapio skiltyje „WACC skaičiavimo duomenys“ (toliau – palūkanų norma). Nustatant antrų ir vėlesnių metų gražintinų sumų pinigų kainą, tos dalies, kuri gražinama t metais, pinigų kainai apskaičiuoti taikoma 1/2 palūkanų normos.</p> <p><...></p> <p>26. Kai Metodikos 23-25 punkte numatyta tvarka apskaičiuotos investicijų gražos, viršijančios Tarybos nustatytą dydį, gražinimas išdėstomas per ilgesnį nei vienerių metų laikotarpį, pirmais ir vėlesniais metais įvertinama po pirmų metų gražintinų sumų pinigų kaina. Pinigų kainos nustatymui taikoma faktinė skolinto kapitalo kainos viršutinė riba kaina, nurodyta Tarybos tinklalapio skiltyje „WACC skaičiavimo duomenys“ (toliau – palūkanų norma). Nustatant antrų ir vėlesnių metų gražintinų sumų pinigų kainą, tos dalies, kuri gražinama t metais, pinigų kainai apskaičiuoti taikoma 1/2 palūkanų normos.</p>
1.21.	<p align="center">III SKYRIUS ELEKTROS ENERGIJOS PERDAVIMO IR SKIRSTYMO VERSLO VIENETO PASLAUGŲ KAINODARA</p> <p align="center">PIRMASIS SKIRSNIS LRAIC MODELIO TAIKYMAS</p>	<p>Metodikos projekto III skyriaus pirmasis skirsnis tobulintinas teisės technikos požiūriu, kadangi jame gausu nuostatų (pavyzdžiui, 53.2.1.2, 57.15.2–57.15.3 papunkčiai), kurios formuluojamos kaip situacijos aprašymas, o ne, kaip derėtų teisės akte, elgesio taisyklės. Taip pat tekste yra teisės aktui nebūdingų frazių, tokių, kaip, pavyzdžiui 53.3.1.2 papunktyje nurodoma: „Panašiai kaip ir nusidėvėjimo atveju, taip pat apskaičiuojant reguliuojamo turto bazę, LRAIC modelis atsižvelgia į tai, kad <...>“. Atsižvelgiant į tai, kad toks reglamentavimo būdas neatitinka įprastos teisės technikos praktikos, ir kelia neaiškumų, kaip turėtų būti traktuojamas, siūlytina nuostatas patikslinti suformuluojant kaip elgesio</p>	<p>Patikslinti pagal pastabą.</p>

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		taisykles bei atsisakant nekonkrečių, klaidinančių formuluočių.	
1.22.	<p>53. LRAIC modelis apskaičiuoja pagrindinių komponentų, reikalingų optimizuotų ir neoptimizuotų pagrindinių tinklo elementų leistinoms pajamoms apskaičiuoti, vertes konkrečiai kiekvieniems reguliavimo laikotarpio metams. <u>Pagrindiniai komponentai sudaro: <...></u></p> <p>53.1. metinės LRAIC modelio optimizuotų pagrindinių tinklo elementų CAPEX, apskaičiuojamos visas CAPEX padalinant iš reguliavimo laikotarpio metų skaičiaus, t. y. pagal LRAIC modelį daroma prielaida, kad investicijos į optimizuotus tinklo elementus bus įgyvendintos proporcingai visą reguliavimo laikotarpį;</p> <p>53.2. metinės nusidėvėjimo sąnaudos, kurias sudaro: <...></p>	Metodikos projekto 53 papunkčio pirmosios pastraipos formulotės dalis „Pagrindiniai komponentai sudaro“ kalbos požiūriu nedera su žemiau išvardijamų papunkčių formulotėmis (tekstas nerišlus).	Patikslinti pagal pastabą.
1.23.	55.3. Apraše numatytų reguliuojamiems verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) draudžiamų priskirti ilgalaikio turto verčių ir Apraše numatytų į reguliuojamo verslo vieneto ir paslaugos (produkto) reguliuojamo turto vertę draudžiamų įtraukti ilgalaikio turto verčių bei nepaskirstomųjų sąnaudų. Minėtos turto vertės ir sąnaudos turi būti eliminuojamos nustatant reguliuojamų paslaugų kainų viršutinės ribas.	Manytina, kad Metodikos projekto 55.3 papunkčio pirmajame sakinyje informacija dėl Apraše numatytų į reguliuojamo verslo vieneto ir paslaugos (produkto) reguliuojamo turto vertę draudžiamų įtraukti ilgalaikio turto verčių kartojamėa du kartus, todėl nuostata tikslinga.	55.3. Apraše numatytų reguliuojamiems verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) draudžiamų priskirti ilgalaikio turto verčių ir Apraše numatytų į reguliuojamo verslo vieneto ir paslaugos (produkto) reguliuojamo turto vertę draudžiamų įtraukti ilgalaikio turto verčių bei nepaskirstomųjų sąnaudų. Minėtos turto vertės ir sąnaudos turi būti eliminuojamos nustatant reguliuojamų paslaugų kainų viršutinės ribas.
1.24.	80. Elektros energijos skirstymo paslaugų ŽĮ ir VĮ tinklais kainų viršutinės ribos kitiems reguliavimo laikotarpio metams yra koreguojamos dėl infliacijos, vidutinio darbo užmokesčio pokyčio, planuojamų technologinių sąnaudų, mokesčių, nusidėvėjimo sąnaudų ir investicijų grąžos pokyčių, pokyčių, inovacijų, atitinkančių	Dalis investicijų projektų įgyvendinami dėl technologinės būtinybės ar teisės aktų reikalavimų, todėl tokie projektai gali natitikti sąlygos „ne mažesniu dydžiu, mažinančių kitas sąnaudas“.	80. Elektros energijos skirstymo paslaugų ŽĮ ir VĮ tinklais kainų viršutinės ribos kitiems reguliavimo laikotarpio metams yra koreguojamos dėl infliacijos, vidutinio darbo užmokesčio pokyčio, planuojamų technologinių sąnaudų, mokesčių, nusidėvėjimo sąnaudų ir investicijų grąžos pokyčių, inovacijų, atitinkančių Inovacijų apraše nurodytus kriterijus, įgyvendinimo bei

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	Inovacijų apraše nurodytus kriterijus, įgyvendinimo bei prognozuojamo paskirstyti elektros energijos kiekio. Bazinės STO leistinos pajamos gali būti koreguojamos ir dėl kitų reikšmingų pajamų ir (ar) sąnaudų pokyčių, kuriuos sąlygojo teisės aktų pakeitimai ir (ar) kiti objektyvūs (nuo STO nepriklausantys) veiksniai, arba STO priimtų sprendimų, didinančių OPEX (tarp jų ir OPEX projektų), tačiau ne mažesniu dydžiu, mažinančių kitas sąnaudas, <u>ir šiems sprendimas yra pritarusi Taryba.</u>		prognozuojamo paskirstyti elektros energijos kiekio. Bazinės STO leistinos pajamos gali būti koreguojamos ir dėl kitų reikšmingų pajamų ir (ar) sąnaudų pokyčių, kuriuos sąlygojo teisės aktų pakeitimai ir (ar) kiti objektyvūs (nuo STO nepriklausantys) veiksniai, arba STO priimtų sprendimų, didinančių OPEX (tarp jų ir OPEX projektų), tačiau ne mažesniu dydžiu, mažinančių kitas sąnaudas, ir šiems sprendimas yra pritarusi Taryba.
1.25.	127. Perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutinės ribos privalo būti nustatytos ne vėliau nei nurodyta Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 5 dalyje.	Metodikos projekto 127 punkte patikslintina nuoroda į Elektros energetikos įstatymo atitinkamą nuostatą.	127. Perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų kainų viršutinės ribos privalo būti nustatytos ne vėliau nei nurodyta Elektros energetikos įstatymo 69 straipsnio 5 dalyje.
1.26.	Metodikos projekto 1 priedas	Šiuo metu KVR metodikos 1 priedo struktūra bei Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 4 priedo struktūra skiriasi. Vertinant tai, kad minėti priedai yra tarpusavyje susiję ir siekiant, kad duomenys tarpusavyje būtų palyginami, siūlome suvienodinti KVR metodikos 1 priedo struktūrą su Elektros energetikos įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo 4 priedu paliekant šias eilutes: <ul style="list-style-type: none"> – ELEKTROS ENERGIJOS ĮSIGIJIMO SĄNAUDOS; – SĄNAUDOS TECHNOLOGINĖMS IR SAVOSIOMS REIKMĖMS; – NUSIDĖVĖJIMO (AMORTIZACIJOS) SĄNAUDOS REMONTO, TECHNINĖS PRIEŽIŪROS IR EKPLOATAVIMO SĄNAUDOS; <ul style="list-style-type: none"> – PERSONALO SĄNAUDOS; – MOKESČIŲ SĄNAUDOS; – FINANSINĖS SĄNAUDOS; – ADMINISTRACINĖS SĄNAUDOS; 	Patikslinti pagal pastabą.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<ul style="list-style-type: none"> – RINKODAROS IR PARDAVIMŲ SAŪAUDOS; – KITOS PASKIRSTOMOSIOS SAŪAUDOS. 	
1.27.	Metodikos projekto 3 priedas	Informacija apie investicijas teikiama periodiškai projektams, bendrai derinamais investicijų sąrašais, susisteminta informacija matyti ir teikiamame 10 metų investiciniame plane, todėl reikalavimas teikti KVR metodikos 3 priedą yra perteklinis ir dubliuojantis informaciją, pateikiamą kituose dokumentuose.	Patikslinti pagal pastabą – naikinti Metodikos 3 priedą.
1.28.	Metodikos projekto 4 priedas	Vertinant kainų viršutinių ribų nustatymo procesą bei informaciją, pateikiamą pažymose, teigtina, kad KVR metodikos 4 priede pateikiami duomenys yra tik informacinio pobūdžio ir nėra naudojami nustatant kainų viršutines ribas. Todėl siūlome mažinti administracinę naštą energetikos įmonėms ir atsisakyti šio priedo.	Patikslinti pagal pastabą – naikinti Metodikos 4 priedą.
1.29.	Metodikos projekto 7 priedas	Vertinant kainų viršutinių ribų nustatymo procesą bei informaciją, pateikiamą pažymose, teigtina, kad KVR metodikos 7 priede dalis pateikiamų duomenų: 1) yra tik informacinio pobūdžio ir nėra naudojami nustatant kainų viršutines ribas; 2) dubliuoja KVR metodikos 1 priedą; 3) yra pateikiama kitose periodinėse ataskaitose, teikiamose Tarybai vadovaujantis teisės aktų nuostatomis. Atsižvelgiant į tai, siūlome panaikinti KVR metodikos 7 priedą ir atitinkamai papildyti KVR metodikos 1 priedą. Siūlomas pakeitimas atitiktų Valstybės reguliuojamų kainų gamtinių dujų sektoriuje nustatymo metodikos principus, t. y. nepriklausomai nuo sektoriaus duomenys būtų teikiami vienodais principais.	Patikslinti pagal pastabą – naikinti Metodikos 7 priedą.
2.	Valstybinės energetikos reguliavimo tarybos nutarimo „Dėl Ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio ir jo rezultatų 2022-2026 metams patvirtinimo“ projektas (toliau – LRAIC nutarimo projektas)		
2.1.	Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsniu, Lietuvos Respublikos elektros energetikos	Vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 6 punktu, teisėkūroje turi būti vadovujamasi aiškumo principu, kuris, be kita ko,	Patikslinti pagal pastabą.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
	įstatymo 9 straipsniu ir Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodika, patvirtinta Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2015 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. O3-3 „Dėl Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodikos patvirtinimo“, Ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo metodinių gairių ataskaita, patvirtinta Valstybinės energetikos tarybos (toliau – Taryba) 2021 m. liepos 2 d. nutarimu Nr. O3E-772 „Dėl Ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (LRAIC) apskaitos modelio formavimo metodinių gairių ataskaitos patvirtinimo“ patvirtinta, Taryba nutaria: <...>	reiškia, jog teisės aktas turi būti tikslus ir aiškus. LRAIC nutarimo projekto preambulėje nurodant jo priėmimo teisinį pagrindą pateikiamos nuorodos į: - visą Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo 8 straipsnį, kuris reglamentuoja Tarybos steigimą, veiklos pagrindus, Tarybos narių skyrimą ir atleidimą ir t. t.; - visą Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 9 straipsnį, kuris reglamentuoja Tarybos funkcijas elektros energetikos sektoriuje; - visą Elektros energijos perdavimo, skirstymo ir visuomeninio tiekimo paslaugų bei visuomeninės kainos viršutinės ribos nustatymo metodiką. Kitaip tariant, pateikiamos nuorodos yra pernelyg plačios, neatspindi tikrojo konkretaus teisės akto priėmimo pagrindo ir galimai klaidina, todėl turėtų būti sukonkretintos.	
2.2.	2. Nustatyti, kad šiuo nutarimo 1.1 papunkčiu patvirtintas LRAIC modelis ir šio nutarimo 1.2 papunkčiu patvirtinti LRAIC modelio pagrindu apskaičiuoti rezultatai taikomi nustatant: <...>	LRAIC nutarimo projekto 2 punkte ištaisyta redakcinė klaida.	2. Nustatyti, kad šiuo šio nutarimo 1.1 papunkčiu patvirtintas LRAIC modelis ir šio nutarimo 1.2 papunkčiu patvirtinti LRAIC modelio pagrindu apskaičiuoti rezultatai taikomi nustatant: <...>
2.3.	-	LRAIC modelio formavimo gairių ataskaitos 4 punkte nurodoma, kad „Remiantis metodinėmis gairėmis, kaip LRAIC modelio priedas bus parengti papildomi dokumentai: duomenų rinkimo metodikos dokumentas, kuriame bus išsamiai nurodyti LRAIC modelio duomenų įvedimo reikalavimai, ir modelio vadovas, kuriame bus aprašyti LRAIC modelio skaičiavimai “. LRAIC nutarimo projekte nurodoma, kad bus tvirtinamas, LRAIC modelis ir LRAIC modelio pagrindu apskaičiuoti LITGRID AB ir AB „Energijos skirstymo operatorius“ rezultatai 2022–2026 m. LRAIC modelio vadovo nėra numatoma tvirtinti LRAIC nutarimo projekte, toks dokumentas (tokia	Siūlytina LRAIC nutarimo projektu taip pat kaip LRAIC modelio priedą patvirtinti ir LRAIC modelio vadovą.

Eil. Nr.	Projekto nuostata	AB „Energijos skirstymo operatorius“ komentaras	Siūlomas pakeitimas
		<p>informacija) taip pat nebuvo pateiktas ir kitomis priemonėmis (darbine tvarka ar raštu). Atkreiptinas dėmesys, kad, nesant galimybės susipažinti su modelio vadovu, kuriame būtų aprašyti LRAIC modelio skaičiavimai ir pateikiamos konkrečios skaičiavimo formulės, nėra įmanoma visapusiškai įvertinti siūlomo LRAIC modelio rezultatų korektiškumo, pavyzdžiui, nėra galimybės įvertinti, kaip LRAIC modelyje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) vertinamos esamos apkrovos parenkant optimizuojamą tinklo technologiją; 2) ar ir kaip vertinamas esamų linijų ilgis ir jų įtaka apkrovoms, trumpo jungimo srovės, įtampos nuostoliai ir kiti elektrotechniniai parametrai; 3) vertinama šiuo metu ir ateityje besikeičiantys vartotojų vartojimo įpročiai ir tam esminę įtaką daranti elektromobilių plėtra, vis platesnis šilumos siurblių naudojimas, keičiantis kitus šildymo būdus. <p>Šios ir kitos čia nenurodytos prielaidos gali turėti esminės įtakos LRAIC modelio rezultatams, ypač tuo atveju, jei jos nevertinamos arba vertinamos nevisapusiškai. Atkreipiame dėmesį, kad Bendrovė pateikė visus Tarybos LRAIC modelio skaičiavimams nurodytus pateikti duomenis, tačiau, neturėdama galimybės susipažinti, kaip pateikti duomenys yra panaudoti, negali galutinai įvertinti, ar pateikti duomenys pakankami bei teisingai interpretuojami. Atsižvelgiant į tai, kas nurodyta, pakartotinai prašome Tarybos leisti susipažinti su LRAIC modelio vadovu.</p>	